

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

ALOITTAVAN YRITYKSEN RAHOITUSSUUNNITTELU JA RAHOITUSLÄHTEET

Case: Suomen Kotikomposti Oy

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden ala
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Syksy 2012
Anne Isosomppi

Lahden ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

ISOSOMPPI, ANNE:

Aloittavan yrityksen rahoitussuunnittelu
ja rahoituslähteet
Case: Suomen Kotikomposti Oy

Liiketalouden opinnäytetyö, 59 sivua, 3 liitesivua

Syksy 2012

TIIVISTELMÄ

Yhteiskunnallisen talouskehityksen kannalta aloittavien yritysten rahoitussuunnittelu on tärkeä aihe. Tässä opinnäytetyössä tutkitaan aloittaville yrityksille tarjolla olevia rahoitusmahdollisuuksia sekä uuden yrityksen rahoituksen suunnittelua yleisellä tasolla. Opinnäytetyön case-osiossa tarkastellaan Suomen Kotikomposti Oy:n alkurahoituksen kokonaistarvetta sekä yrityksen rahoitusratkaisua. Tutkimuksen tavoitteena on auttaa yrittäjiä aloittavan yrityksen rahoitussuunnittelussa sekä löytämään oikean rahoitusvaihtoehdon.

Opinnäytetyön teoria koostuu kolmesta osa-alueesta. Ensimmäisessä teoreettisessa osuudessa käsitellään aloittavan yrityksen rahoitusneuvontaa sekä käydään läpi kotimaassa rahoitusneuvontaa antavat yleisimmät organisaatiot. Toisessa teoriaosuudessa käsitellään aloittavan yrityksen rahoitustarpeen suunnittelua ja rahoitussuunnittelun apuna käytettäviä yleisimpiä laskelmia. Kolmas teoriaosuus käsittelee yleisimpiä rahoitusvaihtoehtoja, joita aloittavalle yritykselle on tarjolla kotimaassa.

Empiirisessä osassa käydään läpi kohdeyrityksen Suomen Kotikomposti Oy:n alkurahoitusta. Tutkimuksessa selvitetään kohdeyrityksen alkurahoituksen tarve sekä ulkoisen ja sisäisen rahoituksen vaihtoehtoja. Tutkimus on toteutettu laadullisena tutkimuksena, jonka aineisto on analysoitu diskurssianalyysin näkökulmasta. Tutkimusaineisto on pyritty jakamaan tarkasteltavan aiheen kannalta tärkeimpiin teemoihin, jolloin aineiston käsittelyn taustalla on ollut teemoittelu.

Tutkimustuloksista voidaan päätellä, että yritysten alkuvaiheen rahoituksella on ratkaiseva merkitys yritystoiminnan jatkuvuuden kannalta. Suomessa on mahdollista saada rahoitusneuvontaa, mutta tietoa on vaikea löytää, koska sitä pitää osata etsiä useista eri lähteistä. Aloittavien yritysten alkuvaiheen rahoitusongelmat voivat hidastaa yritystoiminnan kehitystä tai jopa lopettaa yrityksiä.

Avainsanat: rahoitus, pääomalaina, rahoitussuunnittelu, rahoituslähteet

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Studies

ISOSOMPPI, ANNE:

Start-up Company's Finance Planning
and Finance Resources
Case: Suomen Kotikomposti Oy

Bachelor's Thesis in Financial Management 59 pages, 3 pages of appendices

Autumn 2012

ABSTRACT

Start-up enterprise funding is important for social economic development. This thesis studies finance opportunities and finance planning for start-up enterprises in general. Suomen Kotikomposti Oy is the case company and part of the thesis handles the overall start-up finance needs and examines the company's chosen financial solution. The aim of this study is to help business-people deal with finance planning and to find the right finance alternative for start-up companies.

The theoretical part of the thesis consists of three parts. The first part of the theory handles start-up companies finance consultation and reviews the most common organizations in Finland giving out financial help. In the second part of the theory the thesis covers the basic needs of finance information planning and basic calculations that can be utilized for start-up companies. The third part of the theory handles general finance alternatives that are available for start-up companies in Finland.

The empirical part of this thesis covers the start-up finance of the case company Suomen Kotikomposti Oy. The research examines the case company's need of start-up finance, both external as well as internal finance alternatives. The research is implemented by quality research and the material of the thesis is analyzed via discourse analysis. The background of the research material is sectioned off by the most important themes.

The results of the study show that a company's early start-up financing plays a decisive role in the continuation of a business. In Finland it is possible to have finance planning information but the information is hard to find. This is because you have to find it by using many different sources. Finance problems in the early stage of start-up companies can slow business development or even end companies.

Key words: finance, funding, capital loan, start-up enterprise

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Tutkimuksen tavoite, tutkimusongelma ja aiheen rajaus	2
1.2	Tutkimusmenetelmä ja aineisto	3
1.3	Tutkimuksen rakenne	4
2	ALOITTAVAN YRITYKSEN RAHOITUKSEN TUKI JA NEUVONTA	5
2.1	Työ- ja elinkeinotoimistot	8
2.2	Uusyrittäjäkeskukset	9
2.3	Muut rahoituspalvelut	9
3	ALOITTAVAN YRITYKSEN RAHOITUSTARPEEN SUUNNITTELU	12
3.1	Rahoituksen riittävyys ja kustannukset	13
3.2	Rahoitussuunnitelma	14
3.3	Alkuinvestointien suunnittelu	15
3.4	Käyttöpääoman suunnittelu	17
3.5	Kokonaisrahoitustarpeen laskeminen	19
3.6	Myyntikatetarve osana rahoitussuunnittelua	20
3.7	Budjetointi rahoitussuunnittelun apuna	22
3.7.1	Tulosbudjetti	22
3.7.2	Rahoitus- ja kassabudjetti	25
3.7.3	Tase-ennuste	25
4	ALOITTAVAN YRITYKSEN RAHOITUSVAIHTOEHTOJA	27
4.1	Sisäinen rahoitus	28
4.1.1	Pääomasijoittajat	29
4.1.2	Kehitysyhtiöt	30
4.2	Ulkoinen rahoitus	31
4.2.1	Pankkirahoitus	32
4.2.2	Rahoitusyhtiöt	34
4.2.3	Vakuutusyhtiöt	35
4.3	Finnveran rahoittamat lainat ja takaukset	36
4.3.1	Pienlaina	37
4.3.2	Yrittäjälaina	38
4.3.3	Naisyrittäjälaina	39

4.3.4	Investointi- ja käyttöpääomalaina	40
4.4	Yritystuet aloittaville yrityksille	40
4.4.1	ELY-keskuksen yritystuet	41
4.4.2	Starttiraha	43
4.5	Muut rahoituslähteet	44
4.6	EU-rahoitus	44
5	CASE: SUOMEN KOTIKOMPOSTI OY	46
5.1	Rahoitustarve yritystoiminnan käynnistämiseksi	47
5.2	Alkupääoman tarve	49
5.3	Sisäinen rahoitus	52
5.4	Ulkoinen rahoitus	53
5.5	Tutkimustulokset	53
5.6	Johtopäätökset	55
6	YHTEENVETO	58
	LÄHTEET	60
	LIITTEET	67

1 JOHDANTO

Talouskehityksen takaamiseksi uusien yritysten syntyä pidetään tärkeänä asiana. Cambridgen yliopiston professorin Alan Barrellin (2003, 8) mukaan yrityksen perustamisen kriittisin vaihe on onnistua löytämään alkurahoitus liiketoiminnan käynnistämiseksi.

Opinnäytetyön aiheeksi on valittu aloittavan yrityksen rahoitussuunnittelu ja rahoituslähteet. Työssä käsitellään aloittavan yrityksen rahoitusta yleisellä tasolla. Opinnäytetyössä on tutkittu aloittavan yrityksen rahoitussuunnittelua ja rahoitusmahdollisuuksia. Teoriaosiossa perehdytään aloittavan yrityksen käynnistämisen vaiheen rahoitustarpeisiin sekä tarjolla oleviin rahoituskanaviin. Opinnäytetyön case-yritys on Suomen Kotikomposti Oy. Case-osuudessa käsitellään yrityksen alkurahoituksen kokonaistarvetta sekä tarkastellaan yrityksen rahoitusratkaisua.

Opinnäytetyö on suunnattu uuden yrityksen perustamista suunnitteleville henkilöille, joilla ei ole kokonaiskäsitystä rahoitusneuvontaa antavista organisaatioista, rahoitustarpeen suunnittelemisesta ja tarjolla olevista rahoitusvaihtoehdoista. Tutkimuksen tarkoituksena on ollut luoda kokonaiskäsitys aloittavan yrityksen rahoituksen suunnittelusta sekä rahoitusvaihtoehdoista ja -tuista, joita eri rahoituslähteet tarjoavat nuorille yrityksille sekä yrittäjille. Tutkimuksen tarkoituksena on myös ollut Suomen Kotikomposti Oy:n alkurahoituksen suunnittelu.

Tutkimuksen aiheeksi on valittu aloittavien yritysten rahoitussuunnittelu, koska aihe on tärkeä yhteiskunnallisen talouskehityksen kannalta ja aiheesta ei ole paljoa tutkimustietoa saatavilla. Stuartin, Whittamin ja Wyperin (2007, 8) aloittavista yrityksistä tekemän tutkimuksen mukaan pienistä ja aloittavista yrityksistä on tullut yhä tärkeämpi aihe talouden kehittymisen kannalta. Darlingin, Gabrielssonin ja Sasin (2004, 597) rahoitusstrategiaan liittyvässä tutkimuksessa havaittiin, että aloittavien yritysten rahoituksesta ei ole tehty paljoa tutkimuksia, jotka sisältäisivät empiiristä tietoa aloittavien yritysten rahoitusstrategioista.

Suomessa aloittavien yritysten rahoituslähteitä ja yritysmuotoja on tutkittu aiemmin muun muassa Anu Marjamaan (2010) ja Emmi Niemisen (2010) toimesta, mutta alkurahoituksen suunnittelu on jäänyt vähemmälle huomiolle. Tästä johtuen

tässä tutkimuksessa keskitytään rahoituslähteiden lisäksi rahoitusneuvontaa antaviin organisaatioihin sekä alkurahoituksen suunnitteluun.

1.1 Tutkimuksen tavoite, tutkimusongelma ja aiheen raja

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää aloittaville yrityksille rahoitusneuvontaa antavat organisaatiot ja yleisimmät rahoituslähteet sekä auttaa yrittäjiä alkurahoitustarpeen suunnittelussa. Tutkimuksen tavoitteena on, että yrittäjä saa kokonaisnäkemyksen rahoitussuunnittelusta, tarjolla olevista neuvontapalveluista sekä rahoituslähteistä aloittavan yrityksen näkökulmasta katsottuna.

Aloittavan yrityksen rahoitussuunnittelu koostuu monesta tärkeästä osa-alueesta. Yhteiskunnallisesti on tärkeää, että uusia yrityksiä perustetaan, mutta yritystoiminnan aloittamisen esteenä voi olla tietämättömyys tarjolla olevasta rahoitusneuvonnasta, alkurahoitustarpeesta ja rahoitusvaihtoehdoista. Tutkimuksen pääongelmana on:

- Miten selvitetään aloittavan yrityksen rahoitus?

Tutkimuksen alaongelmat ovat:

- Millaisia rahoitustarpeita käynnistyvällä yrityksellä on?
- Millaisia rahoituksen lähteitä aloittaville yrityksille on tarjolla?

Opinnäytetyö on rajattu aloittaville yrityksille tarjolla olevien rahoitusvaihtoehtojen ja rahoitustukien toteuttamiseen kotimaassa. Opinnäytetyössä on mietitty aloittavan yrityksen rahoitusta yleisellä tasolla. Työssä ei ole huomioitu yksittäisten erikoistapausten rahoitusvaihtoehtoja, kuten tuotekeksinnön pohjalta aloitettavaa yritystoimintaa. Opinnäytetyössä on keskitytty käynnistämisvaiheen rahoitussuunnitteluun sekä uusien yritysten saatavilla oleviin rahoitusratkaisuihin.

1.2 Tutkimusmenetelmä ja aineisto

Opinnäytetyö on toteutettu laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2004, 152) määrittelevät laadullisen tutkimuksen lähtökohdaksi kuvata todellista elämää. Heidän mukaan laadullisessa tutkimuksessa on tarkoitus tutkia kohdetta kokonaisvaltaisesti, niin että tutkimuksen avulla löydetään tai paljastetaan tosiasioita totuusväittämien sijaan.

Laadullisen tutkimuksen tyypillisinä ominaispiirteinä voidaan pitää tiedon kokonaisvaltaista hankintaa sekä tutkijan ja haastateltavien havaintoihin luottamista, mittausvälineillä hankittavan tiedon sijaan. Laadullisessa tutkimuksessa edetään joustavasti ja tutkimuksen edetessä tutkimussuunnitelma muodostuu olosuhteiden mukaan. (Hirsjärvi ym. 2004, 155.)

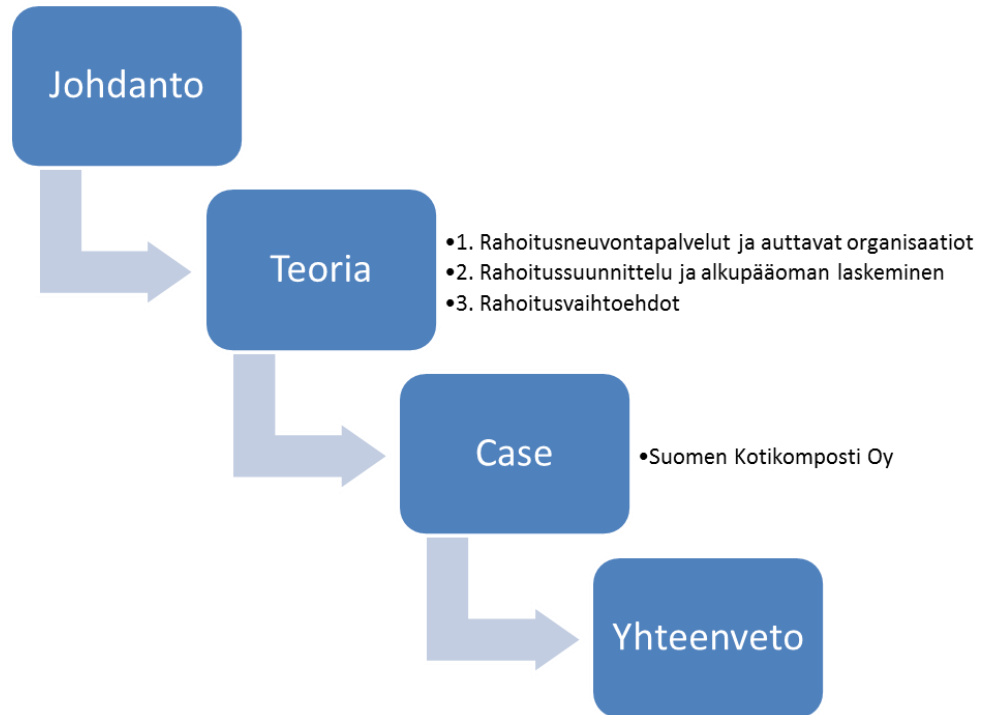
Laadullinen tutkimus pitää sisällään monta eri tutkimuksen lajia, joista tässä tutkimuksessa on sovellettu diskurssianalyysiä. Metsämuuronen (2008, 33) tulkitsee Tommi Hoikkalan (1990, 142) näkemykseen perustuen diskurssianalyysin tarkoitettavan tutkimussuuntausta, joka tutkii eri näkökulmista kielen käyttöä tai tekstiä ja puhetta. Metsämuurosen (2008, 34) mukaan tieteellinen objektiivisuus ja kriittinen suhtautuminen aineistoon yhdistyvät diskurssianalyysissä.

Tässä tutkimuksessa on käytetty teemoittelua ja tutkimusaineistoa on tarkasteltu diskurssianalyysille ominaiseen tapaan. Diskurssianalyysin mukaisesti tutkimusaineistosta on pyritty näkemään myös ne asiat, joita haastateltava ei ole nostanut esille. Tutkimuksessa teemat ovat olleet teoreettisen viitekehyksen osa-alueet. Tässä tutkimuksessa teemoittelulla tarkoitetaan aineiston tarkastelua sekä vastaus-ten etsimistä eri teemojen kautta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Opinnäytetyössä aineistona on käytetty haastatteluita ja kirjallista aineistoa. Kirjallinen aineisto koostuu pääsääntöisesti yrityksen sisäiseen suunnitteluun tarkoitettua materiaalista. Tutkimusaineistoa on tarkasteltu kriittisen objektiivisesti vaikka aineiston (liite 1) tietoa on käsitelty osittain myös subjektiivisesta näkökulmasta. (Sarajärvi & Tuomi 2002, 16–18.)

1.3 Tutkimuksen rakenne

Opinnäytetyön rakenne koostuu johdannosta, teoriasta, case-osuudesta ja yhteenvedosta. Työn rakenne on kuvattu kuviossa 1.

KUVIO 1. Opinnäytetyön rakenne.

Johdannossa käsitellään työn tutkimuksen taustat, tavoitteet, tutkimusongelmat sekä tutkimusmenetelmä. Opinnäytetyön teoriaosuus on jaettu kolmeen eri osioon, joista ensimmäinen selvittää aloittaville yrittäjille tarjolla olevia rahoitusneuvontapalveluita ja siinä auttavia organisaatioita. Teorian toisessa osiossa käsitellään rahoitussuunnittelua ja käydään läpi tärkeimmät alkurahoituksen laskelmat. Kolmas teoriaosuus selvittää aloittaville yrittäjille tarjolla olevia rahoitusvaihtoehtoja kotimaassa. Empiirisessä eli case-osuudessa selvitetään kohdeyrityksen Suomen Kotikomposti Oy:n alkurahoitusta. Yhteenvedossa käydään läpi kootusti työn tutkimus sekä tulokset.

2 ALOITTAVAN YRITYKSEN RAHOITUKSEN TUKI JA NEUVONTA

Aloittavan yrityksen alkuvaiheen kannalta yksi tärkeimmistä hallittavista osaluista on rahoitus. Toiminnan alussa yritys tarvitsee rahoitusta, joka korvaa myyntituloja. (Hulkko, Kinkki & Mäkinen 2001, 86.)

Rahoituksen järjestäminen on monille aloittaville yrityksille haasteellista ja kuten Puustinen (2006, 72) toteaa: ”Rahapulasta tulee ongelma, jos se estää reippaan liikkeellelähdon”. Puustisen (2006, 72) mukaan yrityksen aloittaminen liian pienellä rahalla perustuu usein tiedon puutteeseen. Hänen mukaansa uusilla yrittäjillä ei ole tietoa eri rahoituskanavista, koska he eivät ota asioista selvää.

Yksi yritystoiminnan edellytyksistä on rahoitus. Raha voi tulla yritykseen joko omistajilta tai lainanantajilta. Omistajat voivat sijoittaa yritykseen omaa pääomaa ja vieras pääoma on lainanantajien sijoittamaa rahaa. Vieras pääoma on yrityksille lainarahaa, joka tulee maksaa takaisin sopimuksen mukaan ja sopimuksen mukaisesti korkoa maksaen. (Hulkko ym. 2001, 14–15.)

Yrittäjän oman rahan sijoittaminen yritykseen tuo lisää uskottavuutta sekä muiden rahoittajien että asiakkaiden silmissä. Rahoittajien on vaikea uskoa yrityksen liikeideaan ja sen kykyyn selviytyä velvoitteistaan, jos yrittäjä ei ole itse valmis laittamaan omaa rahaa yritykseensä. (Puustinen 2006, 73.)

Yrittäjän tulee olla huolellinen rahoitushaussa ja huolellisuutta tulee noudattaa lähipiirin sekä muiden rahoittajien kanssa. Yrittäjän tulee esittää liikesuunnitelma sekä käydä läpi positiiviset ja negatiiviset asiat. Tuottomahdollisuuksien korostaminen on tärkeää, koska vakavasti käynnistettävässä yritystoiminnassa ei tarvita hyväntekeväisyyttä. (Puustinen 2006, 74.)

Liiketoimintasuunnitelmaan ja laskelmiin perustuva yritystoiminnan kannattavuusarvio on rahoituksen myöntämisen ensisijaisena perusteena. Alkavan yrityksen on helpompi saada ulkopuolista rahoitusta, kun omistajien omarahoitusosuus on noin 20–30 prosenttia. (Loikkanen 2001, 12.)

Rahoituksen tulee olla rahoitustarpeisiin nähden oikean tyyppinen, oikea-aikainen ja oikein mitoitettu. Yrittäjän tulee muistaa, että lainarahoituksella on hinta, joka tuo mukanaan riskejä ja velvoitteita. Tästä johtuen yrittäjän on mietittävä, paljonko on valmis sijoittamaan yritystoimintaan omaisuutta varojen menettämisen varalta sekä varmistettava, että rahoituksen mukana tuleva taloudellinen riski on sen arvoinen. (Loikkanen 2001, 12.)

Aloittavan yrityksen rahoitusta suunnitellessa tulee välttää ylivelkaantumista. Yrittäjän tulee arvioida realistisesti kuinka paljon on valmis sijoittamaan omaan yritykseensä rahaa. Laskettaessa yrityksen rahantarvetta, on otettava huomioon kustannustason nousun vaikutukset. Yrittäjän on myös hyvä selvittää, onko hänen mahdollista saada avustusrahoitusta. (Holopainen & Levonen 2008, 113.)

Perustettavan yrityksen rahoitusta suunniteltaessa on rahoitustarjouksia kysyttävä useammasta eri lähteestä sekä pankkiryhmittymistä. Yrittäjän on hyvä selvittää rahoituksen hintataso vakuutusyhtiöiden ja rahoitusyhtiöiden osalta. Riskien vähentämiseksi on hyvä käyttää useampaa rahoittajaa sekä useampia erilaisia rahoitusmuotoja. (Holopainen & Levonen 2008, 113.)

Leppiniemi (2009, 13) listaa yrityksen rahoitussuunnittelun tärkeimmiksi osaluokiksi

- investointien suunnittelun
- liikepääoman suunnittelun
- tulo-rahoituksen ennakoinnin
- pääomarahoituksen suunnittelun
- tilinpäätös ja verosuunnittelu tulo-rahoitukseen ja ulkoiseen rahoitukseen liittyen.

Perustettavan yrityksen rahoitussuunnittelussa tulee käyttää ulkopuolisen asiantuntijan apua, koska yrittäjä ei aina pysty katsomaan asioita riittävän objektiivisesti. Liikeidean arvioinnissa kannattavuus- ja rahoituslaskelmien tekeminen yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa tarkoittaa käytännössä yrittäjän ammattitaidon muuttamista numeroiksi. Aloittavan yrittäjän on mahdollista saada luottamuksel-

lista ja maksutonta asiantuntijapalvelua esimerkiksi Uusyrityskeskuksesta. (Mantila 2011.)

Aloittavan yrityksen ensimmäisenä markkinointiponnistuksena voidaan pitää rahoituksen järjestämistä. Luottoa haettaessa yrittäjän on myytävä ideansa ja yrityksensä rahoittajalle. Myönteisen rahoituspäätöksen saamiseksi ei riitä rahoittajan vakuuttaminen rahantarpeesta vaan yrittäjän on vakuutettava vastapuoli myös niistä asioista, jotka vaikuttavat myönteiseen luottopäätökseen. (Försti, Nieminen, Soini & Vesalainen 1996, 66.)

Ennen rahoittajan kanssa käytävää keskustelua, on yrittäjän tiedostettava omat heikkoudet ja vahvuudet sekä mietittävä onko hänellä riittävästi henkistä pääomaa yrityksen menestykselliseen hoitamiseen. Ammatinharjoittajalle selvitykseksi saattaa riittää esimerkiksi pitkäaikainen kokemus alasta, soveltuva pohjakoulutus ja hyvä maine. (Försti ym. 1996, 67.)

Sopivan rahoitusratkaisun löydyttyä on todennäköistä, että yrittäjä saa vain yhden tilaisuuden esitellä liiketoimintasuunnitelman mahdolliselle rahoittajalle. Tästä johtuen yrittäjän tulee varmistaa, että ennen liiketoimintasuunnitelman esittelyä taloussuunnitelmat tulee olla kunnossa. (Greenstep Oy 2011.)

Barrellin (2003, 18) rahoituksen löytämiseen liittyvän tutkimuksen mukaan rahoittajille esiintyminen ja oman liikeidean esittäminen selkeästi ja vakuuttavasti on tärkeässä asemassa rahoitusta haettaessa. Rahoittajat ovat usein kuulleet saman asian ennenkin, joten Barrellin (2003, 18–21) mukaan yrittäjän tulee herättää rahoittajien mielenkiinto esimerkiksi lyhyellä, noin 1-2 minuuttia kestäväällä esityksellä. Sen tarkoituksena on saada sovittua pidempikestoinen tapaaminen varsinaisen liiketoiminnan esittelemiseksi ja rahoitussopimuksen saamiseksi.

Yrityksen perustaminen vaatii paljon tietotaitoa ja harvoin yritys selviytyy ilman apua kaikista yritystoiminnan aloittamiseen liittyvistä asioista, varsinkin jos yrityksen perustaa yksi ainoa henkilö. Yrityksen perustajille on tarjolla useita luotettavia organisaatioita, jotka auttavat yrittäjiä yritystoiminnan aloituksessa sekä siihen liittyvissä kaupallisissa, teknisissä sekä juridisissä kysymyksissä.

Yrittäjille on tarjolla ilmaisia sekä maksullisia tieto- ja neuvontapalveluita, joita tarjoavat muun muassa julkinen valta, elinkeinoelämän järjestöt, pankit, yksityiset konsultit sekä erityisrahastolaitokset. (Holopainen & Levonen 2008, 341.)

Yrityspalvelun keskeisiä toimijoita Suomessa ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset eli ELY-keskukset, TE-toimistot, uusyritys- ja maaseutukeskukset sekä kunnalliset ja seudulliset elinkeinoyhtiöt. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2010b.)

2.1 Työ- ja elinkeinotoimistot

Työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot) tarjoavat yritystoiminnasta kiinnostuneille asiantuntijapalveluita, joilla tuetaan yrittäjien, yrittämisestä kiinnostuneiden ja yritystoiminnan aloittavien henkilöiden yrittäjäyysosaamista (Työ- ja elinkeinoministeriö 2010a).

TE-keskuksista on mahdollista saada ensiasteen yritysneuvontaa muun muassa rahoitukseen liittyen. TE-keskukset tarjoavat asiakkailleen tietoa keskuksen tarjoamista rahoitusvaihtoehdoista, ulkopuolisista rahoittajista sekä antavat samalla riippumatonta asiantuntijapalvelua esimerkiksi rahoitussuunnitelmien laatimisessa. (Työ- ja elinkeinokeskus 2009, 15–16.)

TE-keskuksien asiantuntijoiden kanssa laaditut rahoitussuunnitelmat ovat yksityiskohtaisesti laadittuja. Yrittäjän kannalta merkittävänä etuna voidaan pitää asiantuntijoiden riippumattomuutta rahoituksen kokonaistilannetta tarkasteltaessa. TE-keskuksien asiantuntijoiden kanssa yrittäjän on mahdollista käydä läpi TE-keskuksen tarjoamat rahoitusmahdollisuudet sekä ulkopuoliset rahoitusmahdollisuudet, jotka sopivat perustettavan yrityksen rahoitustarpeisiin ja liiketoimintalaan. (Työ- ja elinkeinokeskus 2009, 16.)

TE-toimistojen verkosto kattaa koko Suomen, joten toimistoja löytyy maan laajuisesti Hangosta Utsjoelle asti. Yrittäjä voi etsiä lähimmän TE-keskuksen esimerkiksi Työ- ja elinkeinotoimiston Internet-sivuilta osoitteesta www.mol.fi. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2010b.)

2.2 Uusyrityskeskukset

Uusyrityskeskukset tarjoavat yritystoimintaa suunnitteleville ja aloittaville yrittäjille neuvontapalvelua. Uusyrityskeskusverkoston taustatukena toimii yhteisöjä, yrityksiä ja asiantuntijoita. Suomessa toimii 32 alueellista Uusyrityskeskusta, joiden yhteistoimintajärjestö on Suomen Uusyrityskeskukset Ry. Uusyrityskeskuksilla on yli 83 palvelupistettä, joissa työskentelee noin 180 toimihenkilöä. (Uusyrityskeskukset ry 2011.)

Uusyrityskeskus antaa maksutonta ja luottamuksellista neuvontaa yrittäjille. Mikäli yrittäjällä on liikeidea, auttaa Uusyrityskeskus yrittämisen alkuun pääsemisessä. Uusyrityskeskuksen tarkoitus on muodostaa yrittäjän kanssa prosessi, joka johtaa liikeideasta yritystoimintaan. Prosessin aikana autetaan liiketoimintasuunnitelman tekemisessä ja sen muuttamisessa numeroiksi, kuten rahoitus- ja kannattavuuslaskelmien muodossa. (Mantila 2011.)

Uusyrityskeskukset tekevät yhteistyötä eri alojen asiantuntijoiden, kuten tilitoimistojen, pankkien, lakitoimistojen ja mainostoimistojen kanssa. Asiantuntijayhteistyön ansiosta yrittäjän on mahdollista käydä maksuttomassa ja luottamuksellisessa neuvonnassa valitun asiantuntijan luona Uusyrityskeskuksen läheteellä. (Mantila 2011.)

2.3 Muut rahoituspalvelut

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset eli ELY-keskukset tarjoavat yrittäjille neuvonta-, rahoitus- ja kehittämispalveluita. ELY-keskuksia on Suomessa yhteensä 15. Yrittäjän on mahdollista löytää lähin palveleva ELY-keskus esimerkiksi Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen Internet-sivuilta osoitteesta www.ely-keskus.fi. Pk-yritysten on mahdollista hakea oman alueensa ELY-keskuksesta yritystoimintansa kehittämiseen tukea. Yritys saa ohjausta ja tukea liiketoiminnan eri toimintavaiheissa ulkopuoliselta asiantuntijalta. Pk-yritysten perustamista sekä laajentumista ja kasvua pyritään edistämään asiantuntijapalvelulla. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2012.)

Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus Tekes tarjoaa rahoitus- ja asiantuntijapalveluita yrityksille, jotka ovat innovatiivisia ja tähtäävät nopeaan kasvuun. Tekesin tarjoamista rahoituspalveluista yrittäjän on mahdollista saada lisätietoa Tekesin Internet-sivuilta osoitteesta www.tekes.fi. (Holopainen & Levonen 2008, 341–370.)

Yrittäjien on mahdollista saada asiantuntevaa palvelua ja neuvontaa suoraan pankeista. Uusille yrittäjille pankit tarjoavat muun muassa yrityksen rahoitussuunnitteluun, kirjanpitoon ja laskentatoimeen sekä perustamisasiakirjojen ja –papereiden laatimiseen suunnattuja neuvontapalveluita. Pankeista saa pienimuotoisia opaskirjoja sekä esitelehtisiä, joihin on koottu tärkeimmät ja ajankohtaisimmat asiat yrittämisen eri osa-alueisiin liittyen. Pankit ovat myös kehittäneet erilaisia palvelupaketteja, jotka sisältävät rahoitukseen, maksuliikenteen hoitoon ja sijoitukseen liittyviä palveluita. (Holopainen & Levonen 2008, 347.)

Yrityshautomot tarjoavat aloittaville ja laajennusta suunnitteleville pienyrityksille neuvontaa, konsultointia sekä koulutusta. Hautomot tarjoavat määräaikaisella sopimuksella toimitilan vuokrausta edulliseen hintaan. Sijoittumalla yrityshautomon tiloihin yritystoiminnan aloitusvaiheessa, saa yritys verkosto- ja yhdessä työskentelemisen hyötyjä, niin hautomon sisältä kuin sen ulkopuolelta. Yrityshautomoita on perustettu kuntien toimesta alueellisesti. Esimerkiksi Länsi-Uudellamaalla palvelee Novago Yrityskehitys Oy, jonka omistajakuntia ovat Hanko, Inkoo, Karjalohja, Lohja, Nummi-Pusula, Raasepori ja Siuntio. (TE-Keskus 2012.)

Perustayritys-verkkopalvelun avulla yrittäjän on mahdollista hoitaa yrityksen perustamiseen liittyvät asiat yhdellä istumalla. Palvelun avulla on mahdollista tehdä yrityksen perustamiseen liittyvät rutiinitoimenpiteet, kuten täyttää oikein yrityksen perustamiseen ja toiminnan käynnistämiseen tarvittavat dokumentit sekä saada pankkiyhteydet ja vakuutukset hoidettua samalla kertaa. Ennen yrityksen rekisteröitäväksi jättämistä yrittäjän on kuitenkin huolehdittava liiketoimintasuunnitelman tekemisestä sekä hankkia päätös mahdollisen starttirahan myöntämisestä. Palvelu on ilmainen ja se on kehitetty verohallinnon sekä Patentti- ja rekisterihallinnon ohjeiden mukaisesti. (Perustayritys Fi Oy 2012.)

Greenstep Oy on tehnyt Internet-pohjaisen työkalun, jonka avulla yritykset voivat hakea sopivia rahoitusvaihtoehtoja visioiden ja strategioiden toteuttamiseen. Rahoituskoneen avulla on mahdollista saada tietoa valtiollisista tukiohjelmista Suomessa ja ajankohtaista tietoa rahoitusratkaisuista. Täyttämällä hakukriteerit rahoituskone etsii yritykselle sopivat vaihtoehdot. Greenstep Oy:n Internet-sivujen mukaan rahoituskoneesta löytyy yli sata rahoittajaa. Greenstep Oy tarjoaa myös asiantuntija-apua rahoituksen etsimisessä. (Greenstep Oy 2011.)

Yrityksille ja yrittämisestä kiinnostuneille on vuoden 2002 alusta avattu Yritys-Suomi-verkkopalvelu, joka on toteutettu kauppa- ja teollisuusministeriön kordinoimana. Yritys-Suomi-verkkopalvelu on kehitetty yhteistyönä TE-keskusten, Uusyrittäjäkeskusten, Suomen Teollisuussijoituksen ja Teknologian edistämiskeskuksen Tekesin toimesta. (Herranen 2009, 346.)

Yrityssuomi.fi verkkopalvelu tarjoaa neuvontaa ja ohjausta yrityksen perustamista suunnitteleville sekä jo toiminnassa olevan yrityksen liiketoiminnan suunnitteluun. Yritys-Suomen kautta yrittäjän on mahdollista saada palvelua puhelimitse, kasvokkain ja sähköisesti. Internet-sivustoilla on kuvattu tarjolla olevat palvelut yhdenmukaisesti organisaatiosta riippumatta. (Yritys-Suomi 2012a.)

Aloittaville yrityksille tarjotun rahoitusneuvonnan osana on suunnitella yrityksen rahoitustarve ennen liiketoiminnan aloittamista. Seuraavassa luvussa 3 perehdytään aloittaville yrityksille tärkeimpiin laskelmiin, joiden avulla on mahdollista suunnitella muun muassa aloittavan yrityksen kokonaisrahoitustarve.

3 ALOITTAVAN YRITYKSEN RAHOITUSTARPEEN SUUNNITTELU

Yrityksen perustamista suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota taloudelliseen suunnitteluun, joka tulee olla huolellisesti ja mahdollisimman realistisesti laadittu. Taloudelliseen suunnitteluun kuuluu erilaisten laskelmien tekeminen, joiden avulla liikeidea saadaan purettua numeroiksi. Laskelmat ovat yrittäjälle tärkeitä liiketoiminnan aloittamisen kannalta, mutta myös rahoittajat haluavat nähdä laskelmat liikeidean arvioimiseksi. (Yrityksen perustajan opas 2011, 21.)

Yritystoiminnan alussa yritys tarvitsee rahaa hankkiakseen toiminnalle välttämättömiä laitteita, tarvikkeita, raaka-aineita ja työntekijöitä. (Ossa, Saarnilehto & Villa 2007, 265.)

Sivutoiminen, asiantuntijuuteen tai osaamiseen perustuva yritystoiminta tarvitsee vähiten rahoitusta yritystoiminnan käynnistämisvaiheessa, jolloin mahdollistetaan yritystoiminnan aloittaminen päätoimisella ansiolla. Lainarahoitusta ei tarvita, jos yritystoimintaa ollaan aloittamassa omarahoituksella, kuten säästöillä, työkaluilla ja koneilla. (Loikkanen 2001, 12.)

Perustamisvaiheessa yrityksen on tärkeää saada tuote- ja palveluntarjonta nopeasti valmiiksi, jotta liiketoiminta saadaan käyntiin ja asiakkaita voidaan houkuttaa kaupantekoon. Huolellisesti tehty liiketoimintasuunnitelma sekä analyysi markkinoiden potentiaalista ja tulevasta kehityksestä ovat tärkeitä uuden yrityksen aloittamisessa. (Business Fellows Oy 2012.)

Yritystoiminnan käynnistämiseksi tarvitaan lähes aina rahaa alkuinvestointia varten. Alkuinvestointien suuruus vaihtelee liiketoiminnasta riippuen. Yritystoiminnan muututtua kannattavaksi, voidaan tulevia investointeja kattaa liiketoiminnasta saadulla pääomalla. Ennen kuin investointeja voidaan kattaa tulorahoituksella, on rahoituksen määrä ja lähteet kartoitettava rahoituslaskelmalla. (YritysHelsinki 2012b.)

3.1 Rahoituksen riittävyys ja kustannukset

Aloittaville yrityksille ovat erittäin merkittäviä tulevaisuuden ennustamiseen liittyvät rahoituslaskelmat (Försti ym 1996, 67). Aloittavat yrittäjät arvioivat usein väärin ajan, ennenkuin liikeidea alkaa tuottaa rahaa. Useimmiten ongelmana on se, että uudet yrittäjät yliarvioivat liiketoiminnasta saatavat tulot sekä aliarvioivat toiminnan käynnistämisestä aiheutuvat menot. Usein myös unohdetaan, että toiminnan alussa on vain menoja ja mahdolliset liiketoiminnasta saatavat tulot tulevat myöhemmin. (Yrityksen perustajan opas 2011, 21.)

Yrityksen rahantarve vaihtelee ajankohdasta riippuen, joten rahan tulee olla yrityksen käytössä oikean suuruisena oikeaan aikaan. Liian pieni rahoitus tarkoittaa samaa kuin rahaa ei olisi ollenkaan ja liian myöhään tullut rahoitus ei enää hyödytä yritystä. (Hulkko, Kinkki & Mäkinen 2001, 87–88.)

Yritykselle hankitusta pääomasta on maksettava korvauksia. Tällaisia ovat muun muassa perityt korot, leimaverot, toimitusmaksut ja luottovarausprovisiot. Julkiselta vallalta saaduista avustuksista ja lahjoituksista ei tarvitse maksaa korvausta. Yrityksen rahoitusta suunniteltaessa tulee vaihtoehtoiset rahanlähteet laittaa paremmuusjärjestykseen aiheutuvien kustannusten perusteella. (Hulkko, Kinkki & Mäkinen 2001, 88.)

Rahoitusta suunniteltaessa yrityksen on pyrittävä taloudellisuuteen. Esimerkiksi kahdesta rahoitusvaihtoehdosta tulisi valita se, jonka todelliset kustannukset ovat pienemmät. Mikäli yrityksellä on käytettävissä useampia rahanlähteitä, tulee ne asettaa paremmuusjärjestykseen sen mukaan, kuinka kalliiksi rahan saaminen yritykselle tulee. Investointikohteet tulee asettaa paremmuusjärjestykseen, koska kaikki investoinnit eivät ole yhtä kannattavia. Rahanlähteiden ja investointien kustannuksia vertailtaessa yrityksen kannattaa toteuttaa ainoastaan ne investoinnit, joissa rahoituksen kustannukset jäävät pienemmiksi kuin investointien tuotot. Pääperiaate on, että pääoman on tuotettava enemmän kuin se aiheuttaa kustannuksia. (Hulkko, Kinkki & Mäkinen 2001, 89.)

Pienten palveluyritysten on mahdollista aloittaa liiketoiminta pienemmällä rahamäärällä, koska rahaa kuluu lähinnä vuokriin, irtaimistoon ja tietotekniikkaan. Teollisuus- ja tietotekniikka-alalla aloittavien yritysten rahantarve on suhteellisesti suurempi liiketoiminnan alussa, koska rahantarpeen laskemisessa on otettava huomioon esimerkiksi tuotekehityksestä aiheutuvat kulut. (Puustinen 2006, 67–68.)

3.2 Rahoitussuunnitelma

Yrityksen perustamisvaihe on yrittäjälle helpompi, kun suunnitelmat ja laskelmat on tehty hyvin. Laskelmien tarkoituksena on varmistaa sekä rahan saatavuus että sen riittävyys yritystoiminnan alkuvaiheessa. Rahoitustarpeen suunnitteluvaiheessa aloittavan yrittäjän kannalta tärkeimpiä laskelmia ovat investointi- ja käyttöpääoman tarvelaskelmat. (Raatikainen 2011, 120–133.)

Ulkopuolista rahoitusta haettaessa yrittäjän tulee esittää lainan antajille kattava rahoitussuunnitelma, johon on koottu laskelmia yrityksen kannattavuudesta sekä rahan tarpeesta, jota yrityksen toiminnan käynnistäminen vaatii. Laskelmien ensisijainen tavoite on selvittää, onko yrityksellä edellytyksiä kannattavalle liiketoiminnalle. Rahoitussuunnitelma on perusta yrityksen taloudelliselle suunnitelmalle. (Puustinen 2006, 67.)

Rahoitussuunnitelman avulla yrittäjä pystyy itse hallitsemaan ja arvioimaan yrityksen perustamiskustannusten määrän sekä ajanjakson, jonka yritys tarvitsee voitollisen tuloksen saavuttamiseksi. Yrittäjän on samalla mahdollista ennakoida henkilökohtaisen talouden suunta. (Puustinen 2006, 67.)

Yritysten on mahdollista käyttää yritystoiminnan suunnittelun apuna Internetistä löytyviä valmiita laskureita. Esimerkiksi Osuuspankin Internet-sivuilta löytyy yrityksen toiminnan tuloslaskuri, johon on määritelty tavallisimpien liiketoimintaalojen yleiskustannukset, minkä ansiosta on helpompi suunnitella liiketoiminnan alkuvaiheen rahoitusta. Tuloslaskuriin yrittäjä syöttää arvioidun myynnin kuukaudessa sekä lainarahoituksen osuuden, minkä perusteella tuloslaskuri antaa liiketoiminnan arvioidun tuloksen vuositasolla. (Laaksonen 2012.)

3.3 Alkuinvestointien suunnittelu

Yritystoiminnan aloittamista varten on suunniteltava, millaisia ja miten suuria alkuinvestointeja yritys tarvitsee liiketoiminnan käynnistämiseksi. Investointilaskelman avulla yrittäjän on mahdollista selvittää pääoman suuruus, joka tarvitaan alkuinvestointeihin. (Siikavuo 2003, 184.)

Investointilaskelmassa yrittäjän tulee laskea yhteen kaikki investoinnit, joita liiketoiminnan aloittaminen vaatii. Yrityksen alkuinvestointeja, jotka säilyvät yrityksen hallussa yli vuoden voi olla esimerkiksi kalusto, atk-laitteet sekä koneet ja laitteet. Mikäli yritys ei tarvitse investointilaskelmassa nimettyä erää, jätetään sarake tyhjäksi. (Siikavuo 2003, 184.)

Taulukossa 1 on kuvattu yrityksen perusinvestointitarpeen laskeminen. Taulukon 1 perusinvestointilaskelmassa on otettu huomioon maa-alueet, rakennukset ja rakennelmat, kalusteet, koneet ja laitteet, kuljetusvälineet sekä atk-laitteet. Perusinvestointilaskelmassa otetaan huomioon myös mahdolliset asennukset ja muutostyöt, somistus sekä muut mahdolliset investoinnit. (Siikavuo 2003, 184.)

Taulukossa 1 esitetty perusinvestointilaskelma on suuntaa antava ja tästä johtuen yrittäjän tulee ottaa laskelmissaan huomioon oma liiketoiminta-ala ja siihen liittyvät tarpeet. Aloittavan yrityksen näkökulmasta katsottuna taulukon 1 perusinvestointitarpeen laskemisessa on erityisesti huomioitava liiketoiminnan välttämättömät investoinnit. Tällaisia voi olla esimerkiksi työn tekemiseen tarvittavat koneet ja laitteet.

Taulukossa 1 esitettyjen maa-alueiden ja rakennusten investoinnit eivät yleensä ole ajankohtaisia aloittaville yrityksille. Aloittavien yritysten kohdalla on suositeltavaa aloittaa liiketoiminta ensin vuokralla ja vasta myöhemmin liiketoiminnan vakiintuessa tehdä isompia investointeja. Uuden yrityksen on usein hankala saada ulkopuolista rahoitusta isolle investoinnille liiketoiminnan alussa, koska rahoittajan näkökulmasta liiketoiminnan alussa on isompi riski epäonnistua kuin liiketoiminnan jo vakiinnuttaneilla yrityksillä. (Laaksonen 2012.)

TAULUKKO 1. Alkuinvestoinnin laskeminen. (Siikavuo 2003, 184.)

Perusinvestointilaskelma	
	Maa-alueet
+	Rakennukset ja rakennelmat
+	Kalusteet
+	Koneet ja laitteet
+	Kuljetusvälineet
+	Atk-laitteet
+	Asennukset, muutostyöt jne.
+	Somistus
+	Muut investoinnit
=	Investoinnit yhteensä

Alkuinvestointeja suunniteltaessa yrittäjän on hyvä ottaa huomioon, että kaikkia laitteita ja koneita ei tarvitse heti ostaa omaksi. Koneiden vuokraus esimerkiksi leasing-periaatteella voi olla kannattavampaa varsinkin yritystoiminnan alkuvaiheessa, jolloin pääomasta on pulaa. Alkuinvestoinneissa yrittäjän on huomioitava, että liiketoiminnan alussa voi olla kustannustehokkaampaa ostaa hyvä käytetty laite kuin uusi. (Raatikainen 2011, 131.)

3.4 Käyttöpääoman suunnittelu

Käyttöpääomalla tarkoitetaan yrityksen lyhytvaikutteisiin menoihin sitoutunutta rahaa. Esimerkiksi myyntisaatavat, varasto ja kassavarat lisäävät yrityksen käyttöpääomatarvetta. (Kotro 2007, 49.) Yrittäjän on mahdollista vaikuttaa käyttöpääoman tarpeeseen esimerkiksi suosimalla käteismyyntiä tai neuvottelemalla luotolla myyntiin mahdollisimman lyhyt maksuaika. Käyttöpääoman tarvetta on mahdollista pienentää neuvottelemalla mahdollisimman pitkät maksuajat ostolaskuille tavarantoimittajien kanssa. (Tomperi 2006, 88.)

Yritys tarvitsee kassavaroja riittävän maksuvalmiuden takaamiseksi, kuten laskujen maksamiseen ja rahaliikenteen hoitamiseen. Aloittavan yrityksen on hyvä varata kassaan rahaa 1–3 kuukauden kuluja vastaavan rahamäärän verran. Yrityksen ensimmäisenä toimintavuotena käyttöpääoma rahoitetaan kokonaisuudessaan, koska aiempaa käyttöpääomaa ei ole vielä kerinnyt kertyä. (Kotro 2007, 49.)

Käyttöpääomalaskelmassa ilmoitetaan toiminnan aiheuttamat kulut keskimääräisinä arvioina laskentakautta kohden. Laskentakauden pituus määräytyy yrityksen toimialan perusteella, koska esimerkiksi rakennusliikkeellä on erilainen rahaliikenteen aikajänne kuin palvelun tuottajalla. Käyttöpääomalaskelmataulukosta on huomattavissa myyntisaamisten sisältyminen laskelmaan, koska ne sitovat yrityksen pääomalla katettavaa varallisuutta. (Siikavuo 2003, 185.)

Taulukossa 2 on kuvattu käyttöpääomalaskelma, joka on suunniteltu lähinnä liike-toiminnan jo aloittaneille yrityksille. Taulukon 2 käyttöpääomalaskelmassa on huomioitu ensimmäisille kuukausille varattava maksuvalmius, joka sisältää kohtuullisen määrän rahaa kassassa sekä pankissa. (Siikavuo 2003, 185.)

Taulukon 2 käyttöpääomalaskelmassa huomioidaan tavaravarasto, myyntisaamiset sekä muut saatavat, kuten ennakkomaksut, vuokrat, takuut ja arvonnlisävero. Käyttöpääoman tarve saadaan, kun edellä mainituista käyttöpääomakuluista vähennetään tavarantoimittajien myöntämä luotto keskimäärin sekä muut lyhytaikaiset velat. (Siikavuo 2003, 185.)

TAULUKKO 2. Käyttöpääomatarvelaskelma. (Siikavuo 2003, 185.)

Käyttöpääomalaskelma	
+	Maksuvalmius – Käytettävissä oleva raha kassassa/pankissa
+	Tavaravarasto – Raaka-aineet – Myytävät tuotteet jne.
+	Myyntisaamiset
+	Muut saatavat – Ennakkomaksut ja takuut – Arvonlisävero jne.
-	Velat toimittajille – Tavarantoimittajien myöntämä luotto
-	Muut lyhytaikaiset velat
=	Käyttöpääoman tarve

Aloittavien yritysten kohdalla käyttöpääoman laskemisessa pitää ottaa huomioon ennen liiketoiminnan aloittamista syntyvät kulut. Taulukossa 3 on esitetty pelkistetty versio aloittavien yritysten käyttöpääoman laskemisesta, joka on mukailtu Siikavuon (2003, 185) taulukosta.

Taulukon 3 laskelmassa on otettu huomioon ennen liiketoiminnan aloittamista syntyvät kulut, kuten rekisteröintimaksut jne. Kassan vaihtorahaksi ja pankkitilille varattavaksi rahamääräksi on aloittavien yritysten hyvä varata noin 1-3 kuukauden rahamäärä. Joissakin tapauksissa rahavaroiksi saattaa olla tarpeen varata jopa kuuden kuukauden rahamäärä, jotta aloittavan yrityksen liiketoiminnan sujuva liikkeellelähtö on turvattu. (Siikavuo 2003, 185.)

Kiinteiden kustannusten osalta on suositeltavaa varata noin kolmen kuukauden varat. Alkuvaraston tarve aloittavilla yrittäjillä voi olla esimerkiksi yhden kuukauden ostoja vastaava määrä. (Siikavuo 2003, 185.)

TAULUKKO 3. Aloittavan yrityksen käyttöpääomalaskelma. (Mukaiillen Siikavuo 2003, 185.)

Aloittavan yrityksen käyttöpääomalaskelma	
+	Kulut ennen liiketoiminnan aloittamista – Esim. rekisteröinti ym. kulut
+	Maksuvalmius – Kassan vaihtoraha – Pankkitilille varattavat rahat
+	Alkuvarasto – Esim. 1 kuukauden ostot
+	Kiinteät kulut – Esim. 3 kuukauden ajalta
=	Käyttöpääoman tarve

Käyttöpääomalaskelman avulla yrittäjän on mahdollista selvittää käyttöpääoman tarve toimintakuukausien ajalle, jolloin yrityksellä ei ole vielä kertynyt riittävästi tulorahoitusta kattamaan liiketoiminnasta aiheutuvia kiinteitä kuluja. Käyttöpääoma rahoitetaan omalla tai vieraalla pääomalla, joten käyttöpääomalaskelma tulee sisällyttää aloittavan yrityksen kokonaisrahoitustarpeen suunnitteluun. (Siikavuo 2003, 185.)

3.5 Kokonaisrahoitustarpeen laskeminen

Yritystä perustettaessa rahan tarve muodostuu Tomperin (2006, 87) mukaan investoinneista käyttöomaisuuteen ja käyttöpääoman tarpeesta. Alkupääoman tarve saadaan selville, kun lasketaan investointeihin sitoutuvan rahan määrä ja käyttöpääoman määrä yhteen sekä lisätään siihen kustannusylivaraus. Mahdollisiin yllätystilanteisiin on varauduttava kustannusylivaruksella, joka on noin 10 prosenttia investointipääoman ja käyttöpääomatarpeen laskennallisesta yhteissummasta. (Siikavuo 2003, 186.)

Taulukossa 4 on kuvattu aloittavan yrityksen alkupääomatarpeen laskeminen. Yrityksen investointi- ja käyttöpääoman kokonaistarve tulee olla laskettuna, ennen kuin taulukon 4 laskelmakaavaa on mahdollista käyttää. Taulukosta 4 on nähtävissä, että investointi- ja käyttöpääomatarpeeseen lisätään kustannusylivaraus, jonka perusteella saadaan alkupääoman tarve yhteensä. (Siikavuo 2003,186.)

TAULUKKO 4. Alkupääomatarpeen laskeminen. (Siikavuo 2003,186.)

Alkupääomatarpeen laskeminen	
	Investointipääoma
+	Käyttöpääoman tarve
=	Investointi- ja käyttöpääoma yhteensä
+	Kustannusylivaraus
=	ALKUPÄÄOMAN TARVE YHTEENSÄ

Osuuspankin yritysinvestointilaskurin avulla on mahdollista selvittää yrityksen kokonaisrahoituksen tarve sekä vieraan ja oman pääoman rahoitusosuudet. Laskuriin on laadittu valmis kustannusarvio yritystoiminnan käynnistämiseen vaadittavasta rahantarvekohteista toimialoittain. Kustannusarviossa otetaan huomioon muun muassa toimitilakustannukset, koneet ja laitteet, muu kalusto sekä käyttöpääoma. Toimialatiedon sekä laskuriin syötettyjen alkutietojen perusteella saadaan arvioitu kokonaisrahantarve, josta vähennetään oman pääoman osuus, jolloin saadaan selville vieraan pääoman rahoitustarve. Aloittavien yrittäjien on mahdollista käyttää Osuuspankin tarjoamaa yritysinvestointilaskuria suuntaa antavana tietona omien laskelmien lisänä. (Osuuspankki 2012.)

3.6 Myyntikatetarve osana rahoitussuunnittelua

Myyntikatetarpeen laskemisen avulla yrittäjän on mahdollista selvittää, miten suuri myynnin tulee olla, että se kattaa liiketoimimmasta aiheutuneet kiinteät kulut, vieraan pääoman kulut, poistot ja verot. Yrityksen toiminnan kannattavuus kysei-

sillä kuluierillä saadaan selville, kun myyntikatetarvetta verrataan myynti- ja myyntikatebudjetteihin. Yrittäjän kannalta tärkeää on, että myyntikatebudjetin tulos ylittää myyntikatetarpeen, jolloin kuluerien kattamiseen on laskennallisesti riittävästi rahaa. (Siikavuo 2003, 191.)

Taulukossa 5 on kuvattu myyntikatetarpeen määrittämisen laskukaava Siikavuon (2003, 193) näkemyksen mukaisesti.

TAULUKKO 5. Myyntikatetarpeen laskeminen (Siikavuo 2003, 193).

Myyntikatetarpeen määrittely	
	Tavoitetulos (yrittäjän nettotulo)
+	Välittömät verot
=	Tavoitetulos
+	Korot ja muut rahoituskulut
=	LIIKETULOSTARVE
+	Poistot ja lainojen lyhennykset
=	KÄYTTÖKATETARVE
+	Kiinteät kulut -Vuokrat, sähköt, markkinointi jne. -Muut kiinteät kulut
=	MYYNTIKATETARVE

Siikavuon (2003, 191) mukaan myyntikatetarpeen määrittelyssä määritellään ensin tavoitelutos eli yrittäjän nettotulo, johon lisätään välittömät verot, jolloin saadaan tavoitetulos. Tavoitetulokseen lisätään korot ja muut rahoituskulut, josta syntyy liiketulostarve. Käyttökate tarve saadaan, kun liiketulostarpeeseen lisätään poistot ja lainojen lyhennykset. Myyntikatetarve syntyy käyttökate tarpeesta ja kaikista kiinteistä kuluista yhteensä.

3.7 Budjetointi rahoitussuunnittelun apuna

Yritystoiminnan talouden suunnittelun osana on budjetointi. Yritystoimintaan liittyvät toimintasuunnitelmat konkretisoidaan rahaksi budjetoinnin avulla. Yrityksen budjetit jaetaan pää- ja osabudjeteiksi. Pienillä yrityksillä on usein käytössä ainoastaan pääbudjetit: tulos-, rahoitus- ja kassabudjetti. Pääbudjettien avulla yrityksen on mahdollista suunnitella kannattavuutta, rahoitusta sekä maksuvalmiutta. (Kotro 2007, 12.)

Budjetin eli talousarvion avulla yrityksen on mahdollista laskea euromääräinen arvio tulevaisuuden liiketoiminnasta syntyvät tuotot ja kustannukset. Budjettia voidaan pitää tavoitteena, johon yrityksen tulee pyrkiä tulevalla tilikaudella. Budjettia on hyvä seurata säännöllisin väliajoin, jotta tarpeellisiin toimenpiteisiin osataan ryhtyä riittävän ajoissa. (Tomperi 2006, 104.)

Budjettien laatiminen aloitetaan osabudjeteista, joiden avulla kerätään tietoa esimerkiksi myynnistä, ostoista, henkilöstökuluista, investoinneista ja liiketoiminnan muista kuluista. Osabudjeteista hankitun tiedon perusteella laaditaan kokoomabudjetit, joita ovat tulosbudjetti, kassabudjetti ja tase-ennuste. Tulosbudjetin laatimisessa on huomioitava, että summat esitetään yleensä ilman arvonlisäveroa. Arvonlisävero ei ole tuloa yritykselle, mutta se ei myöskään ole kuluerä yritykselle. Poikkeuksena voidaan pitää erä, joista ei saa tehdä arvonlisävähennyksiä, jolloin kyseiset kuluerät esitetään tulosbudjetissa alvillisina. (Lindfors & Syvänperä 2010, 13–17.)

3.7.1 Tulosbudjetti

Tulosbudjetti on käytetyistä budjeteista tavallisin. Tulosbudjetin avulla on mahdollista esittää ennakoidut tuotot ja kustannukset budjettikaudelta, jonka pituuden määrittää budjetointikohde. Tavallisimmin tulosbudjetti laaditaan koko tilikauden ajaksi, mutta tulosbudjetti suositellaan jaettavaksi neljännesvuosi- ja kuukausibudjeteiksi. Toimintakuukausien jaon perusteella budjetin toteutumisen seuranta on helpompaa. Tuloslaskelman muotoon laadittu tulosbudjetti helpottaa toteutumisen seurantaa. (Tomperi 2006, 104–105.)

Tulosbudjetin osabudjetteja ovat muun muassa, myyntibudjetti, ostobudjetti ja kiinteiden kustannusten budjetti. Tavallisimmin tulosbudjetin laatiminen aloitetaan liiketoimintaa rajoittavasta tekijästä, joka useimmiten on myynti. Toimintaa rajoittavana tekijänä myynti vaikuttaa muihin osa-alueisiin, kuten ostosuunnitelmien tekemiseen, joka laaditaan myyntibudjetista saatujen tietojen perusteella. (Tomperi 2006, 104–105.)

Myyntibudjettia varten tulee ensin laatia myyntitavoitteet tulevalle tilikaudelle. Myyntiin vaikuttavista osatekijöistä on hankittava lisätietoa ennen myyntibudjetin laatimista. Myyntibudjetissa vaikuttavia osatekijöitä voivat olla muun muassa tuotevalikoima, hinnoittelu, asiakkaat ja kilpailijat sekä oma kapasiteetti. (Lindfors & Syvänperä 2010, 26–27.)

Lindforsin ja Syvänperän (2010, 27) näkemyksen pohjalta laadittu taulukko 6 on esimerkki yrityksen myyntibudjetista koko tilikaudelle. Taulukossa 6 myyntibudjetissa on otettu huomioon myytävät palvelut ja tuotteet, myynnin kappalemäärät, palveluiden ja tuotteiden keskimääräinen hinta sekä yhteenlaskettu budjetti.

Taulukon 6 myyntibudjetissa ei ole eritelty palveluita ja tuotteita tarkemmin. Yleensä myyntibudjetti on laadittu yksityiskohtaisesti tuotteittain kuukausitasolle, mutta taulukon 6 esimerkkilaskelma on laadittu pienen yrityksen näkökulmasta, jolloin yksityiskohtaista laskelmaa ei tarvita.

TAULUKKO 6. Myyntibudjetti. (Mukaiillen Lindfors & Syvänperä 2010, 27.)

Palvelu/ Tuote	kpl	Hinta keskimäärin	Budjetti
Myydyt palvelut	200	2 000	400 000
Myydyt tuotteet	180	100	180 000
Yhteensä			580 000

Aloittavan yrityksen tulosbudjetti on kuvattu taulukossa 7 Tomperin (2006, 120) esittämän näkemyksen mukaisesti. Taulukon 7 tulosbudjetissa lasketaan ensin katetuotto, joka saadaan, kun myyntituotoista vähennetään muuttuvat kustannukset.

Tulosbudjetin myyntituotot saadaan aiemmin laaditun myyntibudjetin perusteella. Katetuotosta vähennetään kiinteät kustannukset, jolloin saadaan liiketoiminnan tulos ennen veroja. Verojen vähentämisen jälkeen saadaan liiketoiminnan tulos. (Tomperi 2006, 120.)

TAULUKKO 7. Tulosbudjetti. (Mukaillen Tomperi 2006, 120.)

Tulosbudjetti	
	Myyntituotot
-	Muuttuvat kustannukset - Tavaraostot jne.
=	Katetuotto
-	Kiinteät kustannukset - Vuokrat - Mainonta - Lainan korot jne.
=	Tulos ennen veroja
-	Verot
=	TULOS

Toiminnassa olevat yritykset käyttävät tulosbudjetin perustana aiempien vuosien liikevaihtoa ja kustannuksia, mutta aloittavan yrittäjän on suositeltavaa laatia tulosbudjetti voittotavoitteen ja kiinteiden kustannusten perusteella, koska ensimmäisen tilikauden myyntiä yrittäjä ei pysty arvioimaan luotettavasti. Näin yrittäjän on selvitettävä ensimmäisessä vaiheessa mahdollisimman tarkasti arvio kiinteiden kustannusten suuruudesta sekä tavoitevoitto. (Kotro 2007, 41.)

3.7.2 Rahoitus- ja kassabudjetti

Rahoitusbudjetin tarkoitus on kertoa rahan riittävyys liiketoiminnassa. Liiketoiminnasta aiheutuvia kassastamaksuja ja kassaanmaksuja seurataan rahoitusbudjetin avulla. Rahoitusbudjetti on mahdollista laatia koko tilikaudelle, mutta rahan riittävyttä on seurattava lyhyemmällä aikavälillä, koska yleensä maksut eivät ajoitu tasaisesti tilikaudelle. (Tomperi 2006, 104.)

Lyhyemmän aikavälin rahoitusbudjettia kutsutaan maksuvalmius- eli kassabudjettiksi. Liiketoiminnan laajuudesta ja liiketoiminta-alasta riippuen kassabudjetti on hyvä laatia viikon tai jopa päivän tarkkuudella. (Tomperi 2006, 104.)

Liiketoiminnasta aiheutuvat kassastamaksut ja kassaanmaksut ennakoidaan kassabudjettia laadittaessa. Kassabudjetin laatimisessa on otettava huomioon tulosbudjettiin sisältyvien erien, kuten tavaraostojen, palkkojen, vuokrien ja korkojen lisäksi kalusto ja laitehankinnat sekä kaikki muut kassastamaksua aiheuttavat tekijät. Ainoastaan poistoja ei huomioida kassabudjetissa, koska ne eivät aiheuta kassasta maksuja. (Tomperi 2006, 111.)

3.7.3 Tase-ennuste

Tase-ennuste on mahdollista laatia vasta, kun tulos- ja kassabudjetti ovat valmiita. Kuten Lindorf ja Syvänperä (2010, 65) sekä Tomperi (2006, 104) toteavat: ”Tase-ennusteen tarkoituksena on arvioida yrityksen taloudellinen asema budjettikauden lopussa”.

Tomperin (2006, 122) laatiman taulukon 8 perusteella on huomioitavissa, että tase-ennusteessa otetaan huomioon yrityksen kaikki laskennalliset varat, oman pääoman määrän sisältäen tilikauden ennakoidun voiton sekä vieraan pääoman, johon sisättyy yrityksen lainat ja liiketoiminnasta syntyneet laskennalliset velat.

Taulukossa 8 on kuvattu tase-ennuste, jossa varoihin lasketaan kalusto, tavaravaraosto, myyntisaamiset sekä rahat. Taulukon 8 mukaisesti oma pääoma sisältää pääomasijoitukset, kuten yrittäjän omat sijoitukset sekä kauden voiton. Vieraaseen pääomaan lasketaan yrityksen lainat, ostovelat, ennakonpidätys- ja sosiaaliturva-

maksut sekä arvonlisävero- ja tuloverovelat. Taulukon 8 mukaisesti tase-ennusteessa verrataan yrityksen varoja omaan- ja vieraaseen pääomaan.

TAULUKKO 8. Tase-ennuste. (Tomperi 2006, 122.)

TASE-ENNUSTE 30.04.XX			
VARAT			OMA PÄÄOMA
			Yrittäjän sijoitukset
Kalusto			Kauden voitto
Tavaravarasto			VIERAS PÄÄOMA
Myyntisaamiset			Laina
Rahat			Ostovelat
			Ennakonpidätysmaksut
			sosiaaliturvamaksut
			Arvonlisäverovelat
			Tuloverovelat

Tase-ennusteen avulla on mahdollista tarkastella yrityksen omaisuuden ja pääomarakenteen kehittymistä budjettikautena. Tase-ennuste osoittaa myös, miten yrityksen pääoma on jakautunut omaan ja vieraaseen pääomaan. Yritys on sitä vakavaraisempi, mitä enemmän yrityksellä on omaa pääomaa verrattuna vieraaseen pääomaan. (Lindfors & Syvänperä 2010, 65–66.)

Luvussa 3 esitettyjä laskelmia avuksi käyttäen aloittavan yrityksen on mahdollista suunnitella kokonaisrahoitustarve liiketoiminnan käynnistämiseksi. Liiketoiminnan aloittaminen vaatii usein lisärahoitusta, jos yrittäjien sijoittama oma pääoma ei riitä kattamaan liiketoiminnan aloittamisesta aiheutuvia kuluja. Seuraavassa luvussa 4 on kerätty tietoa eri rahoituslähteistä, joita on tarjolla aloittaville yrityksille ja yrittäjille.

4 ALOITTAVAN YRITYKSEN RAHOITUSVAIHTOEHTOJA

Yrityksien perustajilla ei aina ole käytettävissä koko alkupääomaa, joka tarvitaan yrityksen perustamiseen ja liikeidean toteuttamiseen. Tällöin yrityksen perustamiseen vaadittava alkupääoma on haettava ulkopuolisilta rahoittajilta ja sijoittajilta. Ulkopuolisen rahoituksen hakeminen toteutuu käytännössä rahoitusmarkkinoiden kautta. Rahoitusmarkkinoiden tehtävänä on saattaa rahan tarjoajat ja tarvitsijat yhteen. (Niskanen & Niskanen 2007, 9.)

Yrityksen pääoma jaetaan normaalisti omaksi ja vieraaksi pääomaksi. Yrityksen oma pääoma voi koostua yrittäjän sijoittamista varoista tai yrityksen sisäisestä rahoituksesta. (Leppiniemi 2009, 73.) Vieras pääoma on yrityksen ulkoista rahoitusta, jota myöntävät muun muassa pankit, vakuutusyhtiöt ja eritysluottolaitokset, kuten Finnvera Oyj (Kotro 2007, 63).

Aloittavien yritysten sekä yrittäjien on mahdollista hakea julkisen sektorin tarjoamia avustuksia, kuten starttirahaa, investointitukea ja edullisia lainoja. Yksityisen sektorin puolelta yrittäjän on mahdollista hakea kalliimpia lainoja ja takauksia. (Puustinen 2006, 72.)

Omarahoituksen ja lähipiirin jälkeen yleisimmät rahoituslähteet alkavalle yrittäjälle ovat pankin tai Finnveran myöntämät lainat (Loikkanen 2001, 12). Hussainin, Matlayn ja Millmannin (2006, 593) tekemän rahoitustutkimuksen mukaan kohdemaissa aloittavan yrityksen yleisin rahoitusmuoto on yrittäjän säästöt tai lähipiiristä saatu rahoitus. Vasta kahden vuoden yritystoiminnan jälkeen yritykset hakevat rahoitusta yleisimmin rahoituslaitoksilta kuin perheenjäseniltä.

Cambridgen yliopiston professorin Alan Barrellin (2010) mukaan alkuvaiheen yritysrahoitukseen vaikuttaa sijoituksen riskialttius. Yritystoiminnan käynnistämisen aikana riski on suurimmillaan, jolloin rahoitusta voi saada Barrellin (2010) mukaan yrittäjän oman pääoman lisäksi vain sukulaisilta, ystäviltä. Riskin pienentyessä mahdollisiksi rahoituslähteiksi tulevat pääomasijoittajat sekä esiasteen rahoittajat. Pankkirahoitus tulee kyseeseen, jos kohteen sijoitus ei sisällä isoa riskiä tai liiketoiminta on vakiintunutta. (Barrell 2010.)

4.1 Sisäinen rahoitus

Uuden yrityksen perustusvaiheessa pääomapula on yleistä. Tästä johtuen omistajien sijoitukset ja liiketoiminnasta saatava tulorahoitus ovat tärkeässä asemassa yrityksen alkuvaiheessa. Yrittäjän on pyrittävä löytämään kaikki omarahoituksen lähteet, jopa omaisuuden myynti voi tulla kyseeseen, jotta omarahoitusosuus olisi mahdollisimman suuri. Näin on helpompi löytää ulkopuolista rahoitusta hankkeelle. (Yrityksen perustajan opas 2011, 23.)

Yrittäjän on mahdollista sijoittaa omaa rahaa tai omaisuutta yritystoimintaan. Yrittäjän lähipiiriin, kuten ystävät, perheenjäsenet ja tuttavat voivat sijoittaa yritykseen omaa pääomaa, jolloin kyseessä on lähipiirin tekemä sijoitus omistusosuutta vastaan. (YritysHelsinki, 2012a.) Oman pääoman keräämistä voi helpottaa yhtiökumppanin löytyminen. Näin yrittäjän vastuu omasta rahoituksesta jakaantuu useamman jaettavaksi. (Yrityksen perustajan opas 2011, 23.)

Oman pääoman ehtoista rahoitusta voi saada yritykseen omistajiksi tulevilta sijoittajilta. Kyseinen rahoitusmuoto on usein yritykselle kalliimpaa, koska rahoitusmuodossa on suuremmat riskit ja näin ollen rahoittaja vaatii parempaa tuottoa sijoitukseltaan. (Yrityksen perustajan opas 2011, 23.)

Raatikaisen (2011, 119) mukaan yrityksen omaksi rahoitukseksi katsotaan

- omaisuus sekä raha
- osakkaiden sijoittama raha
- avustukset
- ulkopuoliset pääomasijoitukset.

Suosittelavaa on, että yrittäjän oma sijoitus olisi vähintään 20 prosenttia kokonaispääomatarpeesta. Yrittäjän osuutta oman pääoman sijoituksesta ei pidä väheksyä, koska yrittäjän tekemä rahallinen sijoitus yritykseen tuo hankkeeseen uskottavuutta muiden rahoittajien näkökulmasta. Mikäli yrittäjä on sijoittanut yrityshankkeeseen merkittävästi varoja, voi ulkopuolinen rahoittaja olla varma, että

yrittäjä pitää huolta myös hänen sijoituksestaan. (Holopainen & Levonen 2008, 114.)

Pääomasijoituksen on katsottu lisääntyneen viime vuosina, mutta yritystoiminnan jatkuvuutta ajatellen on hyvä, jos yrittäjän on mahdollista sijoittaa yritykseen omaa rahaa. Perustamisvaiheessa pienten yritysten rahoitus perustuu suurimmalta osin omistajien ja lähipiirin pääomarahoitukseen. (Raatikainen 2011, 118–120.)

4.1.1 Pääomasijoittajat

Pääomasijoittamisella tarkoitetaan keskipitkän tähtäimen rahoitusta, joka annetaan osakeomistusta vastaan. Usein sijoitukset ovat määräaikaista, joko oman pääoman ehtoisina tai välipääomarahoituksena. Kohdeyrityksenä voivat olla aloittavat yritykset tai muutosvaiheessa olevat yritykset, jotka toimivat eri toimialoilla. (Holopainen & Levonen 2008, 115.)

Oman pääoman rahoitus on vakuudetonta, mikä helpottaa vieraan pääoman, kuten pankkilainan saamista. Oman pääoman rahoitus auttaa parantamaan yrityksen tunnuslukuja, kuten omavaraisuusastetta, jolloin yrityksellä on paremmat edellytykset saada edullista lainaa liiketoimintaansa. Rahoittaja saa yrityksen menestymisen myötä palkkionsa, joten pääomasijoittaja ottaa riskin sijoittaessaan yritykseen varoja. (Suomen pääomasijoitusyhdistys ry 2012.)

Muihin rahoitusmuotoihin verrattuna pääomasijoituksen etuja ovat vakuudettomuus, vankka rahoituksellinen pohja yritykselle, lyhennysvapaa sijoitusaikana ja tulorahoitusta voidaan käyttää liiketoimintaan. Pääomasijoitus ei myöskään sido vakuuksia ja korkokuluja, minkä lisäksi yrityksen käytettävissä on pääomasijoittajan tietotaito liikeasioissa. (Suomen pääomasijoitusyhdistys ry 2012.)

Pienimuotoiselle yritystoiminnalle voi saada tukea yksityisiltä pääomasijoittajilta, joita ovat muun muassa vaurastuneet yrittäjät sekä eläkkeelle jääneet yritysjohtajat. Yrittäjän tulee kuitenkin muistaa, että pääomasijoittajat tavoittelevat nopeita ja suuria voittoja, mikä vaikuttaa yrityksen toimintaperiaatteisiin. (Puustinen 2006, 86–87.)

Darlingin, Gabrielssonin ja Sasin (2004, 9) rahoitusstrategiaan liittyvässä tutkimuksessa havaittiin, että yrityksen perustamisvaiheessa pääomasijoittajilta rahoitusta saaneet yritykset pystyivät kehittämään ja laajentamaan toimintaansa muita tutkimusyrittäjiä nopeammin, koska yritykset saivat tietotaitoa ja kontakteja pääomasijoittajilta. Tutkimuksen perusteella nopeaan kasvuun tähtäävien yrittäjien on hyvä selvittää pääomasijoittajilta saatavat rahoitusmahdollisuudet.

Barrellin (2003, 12) rahoituksen löytämiseen liittyvän tutkimuksen mukaan pankit eivät ole usein halukkaita rahoittamaan alkuvaiheen yrityksiä korkean riskin takia. Tästä johtuen yksityiset pääomasijoittajat eli niin sanotut bisnesenkelit ovat tärkeässä asemassa aloittavien yritysten rahoittamisessa. Barrellin tutkimuksen mukaan bisnesenkelit sijoittavat yleensä paikallisiin yritysprojekteihin, jolloin he pystyvät tarjoamaan paremmin omaa tietämystä liiketoiminnan kehittämiseksi sekä samalla pienentämään epäonnistumisen riskiä olemalla lähellä yritystä.

Julkista pääomasijoitusta on mahdollista hakea Finnvera Oy:n, Suomen Teollisuussijoitus Oy:n ja Sitran kautta. Suomen pääomasijoitus ry:n avulla on mahdollista löytää sopivia pääomasijoittajia yhdistyksen Internet-sivuilta www.fvca.fi löytyvän jäsenlistan avulla. (Holopainen & Levonen 2008, 115.)

4.1.2 Kehitysyhtiöt

Kehitysyhtiöiden toimintaperiaate on sijoittaa kehityskykyisiin pk-yrityksiin ja samalla auttaa yritystä selviytymään haastavien vaiheiden yli. Kehitysyhtiö ostaa kohteesta osakkuuden, jolloin se pääsee vaikuttamaan yrityksen asioihin. Toiminnan tavoitteena on ohjata yrityksen voimavarat oikein ja antaa tietotaitoa yrityksen kehittämiseksi niin, että sijoitus alkaa tuottaa voittoa. Pääsääntöisesti kehitysyhtiöt rahoittavat korkeamman tuotantoasteen ja teknologian yrityksiä. (Hulkko, Kinkki & Mäkinen 2001, 246–247.)

Kehitysyhtiön toiminta tähtää sijoitetun pääoman arvon nostamiseen. Yritystoiminnan vakiinnuttua sekä kannattavuuden ja tulevaisuudennäkymien parannuttua myy kehitysyhtiö osakkuutensa. Tuotot muodostuvat usein osinkotuotoista, kor-

kotuotoista, konsultointituotoista ja erilaisista provisioista. (Hulkko ym. 2001, 246.)

Kehitysyhtiöitä ovat perustaneet rahoituslaitokset yhdessä yritysten ja rahoitusyhtiöiden kanssa. Työllisyyden turvaamiseksi ja kehityskelpoisen yritystoiminnan turvaamiseksi myös kunnat ovat perustaneet kehitysyhtiöitä. (Hulkko ym. 2001, 247.)

4.2 Ulkoinen rahoitus

Aloittava yritys tarvitsee useimmiten ulkopuolista rahoitusta toiminnan käynnistämässä ja ylläpitämisessä. Toimialasta ja liikeideasta riippuen voi kulua pidempi aika ennen kuin yrityksen kassavirta on riittävä liiketoiminnan pyörittämiseen. Tälle ajanjaksolle tarvitaan usein ulkopuolista rahoitusta, jotta liiketoiminnan jatkuminen voidaan turvata. Ulkopuolisen rahoituksen hankinnassa ei ole yhtä oikeaa sääntöä, koska rahoitukseen vaikuttavat niin liikeidea, toimiala kuin yritykseen kohdistuvat riskit. (Yrityksen perustajan opas 2011, 23.)

Aloittavan yrittäjän on vaikea tunnistaa kaikkia tarjolla olevia rahoitusmahdollisuuksia, koska ulkopuolisen rahoituksen tarjonta on laaja rahoitusmarkkinoilla. Raatikainen (2011, 119) on listannut ulkopuoliseksi rahoitukseksi

- pankkilainat
- vakuutusyhtiöiden sijoitusluotot
- rahoitusyhtiöiden rahoitusmuodot
- julkiset tuet
- EU:n tarjoamat rahoitusmahdollisuudet
- kansainväliset rahoitusmahdollisuudet.

Ulkopuolista rahoitusta hankittaessa on muistettava, että kaikissa rahoitusmuodoissa on hyviä ja huonoja puolia. Yrittäjän tulee vertailla eri rahoitusmuotoja ja valita niistä paras mahdollinen vaihtoehto omaa liiketoimintaa ajatellen. Esimer-

kiksi pankit, rahoitusyhtiöt ja vakuutusyhtiöt tarjoavat aloittaville yrityksille vieraan pääoman ehtoista rahoitusta. (Yrityksen perustajan opas 2011, 23.)

4.2.1 Pankkirahoitus

Yrityksen perustamisen rahoitus pankkilainalla on kallista verrattuna julkisen sektorin korkotuettuihin lainatuotteisiin. Pankkilainan kustannukset ovat isot uusille tuntemattomille yrittäjille. Pankkilainassa vaaditaan vakuuksia, joita voivat olla muun muassa yrityksen koneet sekä yrittäjän henkilökohtainen omaisuus kuten arvopaperit ja asunto. Pankkiehdot paranevat sen jälkeen, kun yrityksellä on antaa näyttöjä liiketoiminnasta. Pankkien toiminnassa on suuria eroja, joten yrittäjän on hyvä käydä vertailun vuoksi yhdessä liikepankissa, yhdessä osuustoiminnallisessa pankissa sekä yhdessä säästöpankissa. (Puustinen 2006, 84–85.)

Liikepankit ovat osakeyhtiömuotoisia, joten niiden tavoitteena on voiton saavuttaminen. Noin puolet liikepankkien myöntämistä luotoista on suunnattu yrityksille. Liikepankkeja ovat muun muassa Osuuspankkien Keskuspankki Oy (OKO), DanskeBank ja Nordea. Suomessa toimii myös muutama ulkomaalaisten omistuksessa oleva liikepankki. (Hulkko ym. 2001, 242–243.)

Osuuspankit koostuvat pääosin pienemmistä paikallisista pankeista, jotka ovat yhdistyneet kilpailutilanteen kiristyessä suuremmiksi osuuskunniksi. Osuuspankkien merkittävä asiakasryhmä on kotitaloudet ja toinen merkittävä asiakasryhmä on maa- ja metsätalous. Osuuspankkien kautta hoidetaan merkittävä osa maaseudun investoinneista ja maatalojen rahoituksesta. (Hulkko ym. 2001, 243–244.)

Säästöpankit ovat itsenäisesti toimivia rahalaitoksia, jotka ovat yhdistyneet kiristyneestä kilpailutilanteesta johtuen suuremmiksi yksiköiksi osuuspankkien tavoin. Säästöpankit eivät jaa voittoa omistajilleen vaan niiden erityistarkoituksena on säästöpankkilain mukaisesti säästäväisyyden edistäminen. (Hulkko ym. 2001, 244.)

Pankit myöntävät aloittaville yrityksille lainarahaa ensin välttämättömään ja vasta liiketoiminnan vakiinnuttaneille yrityksille myönnetään lainarahaa isompiin inves-

tointeihin, koska pankit haluavat välttää riskejä rahoitusten myöntämisessä. Laakso-
sosen (2012) mukaan: ”Aloittaville yrityksille ei myönnetä lainarahaa isoihin in-
vestointeihin, kuten omien tuotantotilojen rakentamiseen”. Laaksonen (2012) ker-
too, että: ”Pankkilaina voi tulla kyseeseen vasta, kun yritys on vakiinnuttanut toi-
mintansa, esimerkiksi vuokratilojen käyttämisen myötä”.

Pankkilainan edellytyksenä on kannattava liiketoiminta, mutta rahoituksen saan-
tiin vaikuttavat myös muut tekijät, kuten toimiala ja yrittäjän oma kokemus liike-
toiminta-alalta. Aloittavia yrityksiä mieluummin pankit rahoittavat liiketoiminta-
kauppoja, koska kaupan kohteesta on nähtävillä menneisyys, minkä perusteella
pankkien on helpompi arvioida liiketoiminnan kannattavuutta sekä rahoituksen
riskiä. (Laaksonen 2012.)

Laakso-
sosen (2012) mukaan aloittavien yrittäjien tulee esittää pankille rahoitusha-
kemuksessa tulos-, rahoitus-, ja investointisuunnitelmat, kassabudjetti sekä liike-
toimintasuunnitelma, minkä perusteella pankit arvioivat tulevan yrityksen kannat-
tavuutta sekä tekevät rahoituspäätöksen. Yrittäjän on mahdollista saada apua liike-
toimintasuunnitelman tekemiseen esimerkiksi yrittäjäkurssilta. Laaksonen (2012)
toteaa: ”Rahoitushakemukset ovat yksilöllisiä, joten tarkkoja arvoja ei ole saata-
villa pankkien rahoituspäätökseen liittyen. Mikäli yritystoimintaan liittyy erityisiä
riskejä, voidaan yhtenä riskin jakajana käyttää Finnveran takausta tai osarahoitus-
ta”.

Toimialasta riippumatta pankit vaativat aina lainalle vakuuden. Yritysten pankki-
lainojen vakuutena käytetään yleisimmin reaalivakuutta, kuten yrittäjän omista-
maa kiinteistöä, mutta tarvittaessa vakuutena voidaan käyttää myös takausta. Toi-
sin kuin rahoitusyhtiöille pankille vakuudeksi ei kelpaa ostettava kone tai muu
laite. (Laaksonen 2012.)

Pankkilainan kustannukset koostuvat viitekorosta, kuten euribor sekä lainamargi-
naalista. Riskinhallintaa varten yrityksille tarjottaviin pankkilainoihin on mahdol-
lista ottaa korkosuojaus tai takaisinmaksuturva, jotka lisäävät pankkilainan kus-
tannuksia. Yritysten laina-ajat ovat lyhyempiä verrattaessa kuluttajalainoihin.

Aloittavien yritysten keskimääräinen pääomalaina-aika on noin viisi vuotta. (Laaksonen 2012.)

4.2.2 Rahoitusyhtiöt

Rahoitusyhtiöt ovat erityisrahoituslaitoksia, jotka ovat useimmiten pankkien tytäryhtiöitä. Suomessa toimii myös yksityisten omistamia rahoitusyhtiöitä. Rahoitusyhtiöt hoitavat normaalin pankkitoiminnan ulkopuolelle jääviä rahoitukseen liittyviä tehtäviä. Rahoitusyhtiöiden myöntämiä luottoja ovat factoring-, leasing- sekä ostolasku ja osamaksukaupan rahoitus. (Hulkko ym. 2001, 245.)

Rahoitusyhtiöt tarjoavat kaluston, kuten koneiden ja laitteiden sekä muun käyttöomaisuuden hankkimiseen leasing-rahoitusta. Leasing-rahoitusmuodossa ei tarvita erillisiä vakuuksia, vaan rahoituskohteen tuote toimii vakuutena ja näin ollen yrityksen ei tarvitse sitoa reaalivakuuksia. Yrityksen maksamat leasing-vuokrat ovat verotuksessa vähennyskelpoisia, joten leasing-rahoitus voi olla aloittavalle yritykselle hyvä rahoitusmuoto, jos vuokrattavan laitteen omistaminen ei ole liiketaloudellisesti perusteltua. (Yrityksen perustajan opas 2011, 24.)

Rahoitusyhtiöt tarjoavat yrityksille factoring-rahoitusta eli toisin sanoen laskusäättävien rahoitusta, jolloin yritys siirtää myyntisaatavat rahoitusyhtiölle. Myyntisaatavia vastaan yritys saa rahoitusyhtiöltä korollista luottoa. Uusien yritysten kohdalla factoring-rahoituksen etuna on se, että yritys saa heti käyttöönsä osan myyntisaatavien pääomasta ja näin ollen yrityksen ei tarvitse luotottaa asiakkaan kauppahintaa. Normaalisti factoring-rahoitus ei edellytä yritykseltä vakuuksia. (Yrityksen perustajan opas 2011, 24.)

Osamaksurahoitus kuuluu rahoitusyhtiöiden rahoitusmuotoihin. Osamaksurahoituksella rahoitetaan usein investointeja, kuten tuotantokoneiden tai autojen hankintaa, jolloin kaupankohteen omistusoikeus siirtyy rahoittajalta ostajalle vasta viimeisen osamaksuerän suorituksen jälkeen. Osamaksurahoituksessa kaupan kohde toimii rahoituksen vakuutena, jolloin yritysten ei tarvitse huolehtia lisävakuuksien hankinnasta. (Yrityksen perustajan opas 2011, 24.)

Rahoitusyhtiöiden lainsäädäntö ei ole yhtä tiukka kuin pankeilla. Rahoitusyhtiöiden lainavakuus on usein ainoastaan kauppatavaran varassa, koska vakuusvaatimukset eivät sido rahoitusyhtiötä pankkien tavoin. Tämä antaa rahoitusyhtiöille enemmän mahdollisuuksia kehittää tuotteitaan, minkä seurauksena rahoitusyhtiöiden palvelut eivät eroa usein toisistaan ja samoille palveluille annetaan eriäviä nimiä. (Hulkko ym. 2001, 246.)

4.2.3 Vakuutusyhtiöt

Pankkitoimintaa harjoittavien yritysten lisäksi vakuutusyhtiöillä on merkittävä rooli Suomen luottomarkkinoilla. Yritykset ja yksityiset kansalaiset maksavat lakisääteisesti erilaisia vakuutusmaksuja vakuutusyhtiöille, minkä tarkoituksena on kerätä varoja mahdollisesti tulevaisuudessa tapahtuvien vakuutuskorvauksien maksamista varten. Vakuutusyhtiöt eivät pidä varoja kassassa vaan pyrkivät tehokkaaseen varojen tuottamiseen, kuten lainaamalla ne eteenpäin. (Hulkko ym. 2001, 244.)

Vakuutusyhtiöiden myöntämät luotot ohjautuvat pääosin takaisin vakuutusmaksuja maksaville yrityksille takaisinlainausjärjestelmän johdosta. TEL-vakuutuksen ottajalla on oikeus lainata osa maksamistaan vakuutusmaksuista voimassaolevan vakuutuksen vakuutuksenantajalta. Työntekijäin eläkevakuutusmaksua vastaavaan rahaston osaan ei ole takaisinlainausoikeutta. Pienin TEL-takaisinlainan nostomäärä on 10 000 euroa. Viitekorkona käytetään TEL-lainakorkoa ja laina-aika voi vaihdella 1-10 vuoden välillä. Tavallisimmin lainaa lyhennetään kaksi kertaa vuodessa tasasuuruksina erinä. (Hulkko ym. 2001, 244; TEL-vakuutus ja työnantaja 2006.)

Vakuutusyhtiöiden sijoituslainausta voi verrata pankkilainaan. Sijoituslainauksessa on pankkilainaa tiukemmat vakuusehdot, koska vakuutusyhtiöiden tulee ottaa toiminnassaan huomioon sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistukset. Vakuutusyhtiöiden sijoitusluottoja myönnetään lähinnä käyttöpääomarahoitukseen sekä investointien rahoittamiseen, kuten kone- ja laitehankintoihin sekä toimitila- ja rakennusinvestointeihin. (Holopainen & Levonen 2008, 117.)

Vakuutusosakeyhtiö Garantin takauksella on mahdollista saada vakuutusyhtiöiden myöntämiä pk-lainoja. (Holopainen & Levonen 2008, 117.) Vakuutusosakeyhtiö Garantia on vakuutusyhtiö, jonka päätuotteena on myöntää yritysten pitkäaikaisille lainoille takaus. Vakuutusosakeyhtiö Garantia tarjoaa yrityksille pääomalinatakausta, rahastotakausta sekä toimitus- ja urakkatakausta. Garantian vakuuslainaan ei kohdistu sijaintiin tai kokoon liittyviä rajoituksia, vaan yrityksellä tulee olla kannattavuusedellytykset ja vakiintunutta toimintaa. (Vakuutusosakeyhtiö Garantia, 2012a; 2012b.)

4.3 Finnveran rahoittamat lainat ja takaukset

Suomen valtio omistaa Finnvera Oyj:n. Yritysten on mahdollista saada lainoja, takauksia ja vientirahoitusta Finnveralta ja sen omistamilta tytäryhtiöiltä. Finnvera harjoittaa myös pääomasijoitustoimintaa, jolla se pyrkii edistämään yritystoiminnan, alueiden ja viennin kehitystä. (Holopainen & Levonen 2008, 115.)

Herrasen (2009, 346) mukaan Finnveran tarjoamia rahoitustuotteita ovat

- investointirahoitus
- käyttöpääomarahoitus
- pienrahoitus
- kehittämisrahoitus
- kansainvälistymisrahoitus
- pääomasijoitus
- luottoriskitakuu
- vientisaatavatakuu
- ostajaluottotakuu
- remburssitakuu
- pankkiriskitakuu
- investointitakuu
- rahoitustakuu
- vastatakuu
- ympäristötakaus

- raaka-ainetakuu
- vienti- ja alusluottojen rahoitustuki.

Finnveran myöntämiä yleisimpiä lainoja aloittaville yrityksille ovat naisyrittäjälaina, yrittäjälaina ja pienlaina. Finnveran takausta ja pientakausta käytetään aloittavien yritysten takuumuotoina esimerkiksi pankkilainaa haettaessa. Finnveran rahoittamaa lainaa tai takausta on mahdollista hakea sähköisellä rahoitushakemuksella, jonka yrittäjä voi täyttää ja palauttaa Finnveran Internet-sivuston välityksellä. (Soppi 2011.)

Finnvera noudattaa toiminnassaan erityislainsäädäntöä sekä valtion asettamia elinkeino- ja omistajapoliittisia tavoitteita. Yrityksen toimintaperiaatteena on olla täydentävä rahoittaja rahoitusmarkkinoilla. Finnveran toimintaan kuuluu rahoitusriskin jakaminen muiden rahoittajien kanssa. Finnveran yksi isoimmista toimintatavoitteista on aloittavan yritystoiminnan lisääminen. (Finnvera Oyj 2012d.)

Kotimaan rahoituksessa Finnveran kumppaneina toimivat kaupalliset rahoittajat, TE-keskukset, uusyrityskeskukset, Suomen Teollisuussijoitus ja Teknologian edistämiskeskus eli Tekes (Herranen 2009, 346). Aloittavien kasvuyritysten pääomalainojen riskirahoitus siirtyy Finnveralta Tekesille vuoden 2014 alusta (Finnvera Oyj 2012c).

Finnveran myöntämä rahoitus on tärkeässä asemassa rahoitettaessa aloittavia yrityksiä. Yrittäjien on hyvä tiedostaa valtion omistaman laitoksen tarjoamat lainaratkaisut, mistä johtuen seuraavissa alaluvuissa esitellään Finnveran tarjoamat yleisimmät lainat aloittaville yrityksille ja yrittäjille.

4.3.1 Pienlaina

Pienlainaa on mahdollista hakea enintään viiden hengen yrityksille. Lainamäärän suuruus on korkeintaan 35 000 euroa ja laina-aika maksimissaan viisi vuotta. Pienlainaa myönnetään liiketoiminnan kone- ja laiteinvestointeihin sekä liiketoi-

minnan aloittamis-, laajennus- tai kehittämishankkeisiin. (Holopainen & Levonen 2008, 118.)

Pienlaina on Finnveran myöntämää rahoitusta, jonka hakemiseen aloittavat yritykset saavat apua uusyrityskeskuksilta sekä seudullisista yrityspalveluista tai ELY-keskuksista. Vuosien 2007–2013 aikana lainalle on mahdollista hakea Euroopan aluekehitysrahaston korkotukea, jos yritys täyttää hankkeeseen rajatut ehdot. (Finnvera Oyj 2012a.)

Yrittäjälainaa voi hakea osakeyhtiön osakkaat, avoimen yhtiön yhtiömiehet tai kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet. Ehtona on, että hakija saa toimeentulonsa yrityksestä sekä osallistuu yrityksen toimintaan täyspäiväisesti. Yrittäjälaina on henkilökohtainen laina ja sen voi saada useampi osakas yrityksestä. Laina-aika voi olla enintään kymmenen vuotta ja lainamäärä enintään 100 000 euroa. Yrittäjälaina voi olla enintään 80 prosenttia yrittäjän omarahoitusosuudesta. (Holopainen & Levonen 2008, 119.)

Yrittäjälainaa on mahdollista hakea Finnveran toimesta, mikäli yritys ei toimi maatalouden, metsätalouden ja rakennusliiketoiminnan perustajaurakoinnin toimialoilla. Yrityslainan saanti edellyttää, että yritys täyttää EU:n pk-yrityksiä koskevat kriteerit sekä liiketoiminnalla on edellytykset kannattavaan toimintaan. Vuosien 2007–2013 aikana lainalle on mahdollista hakea Euroopan aluekehitysrahaston korkotukea, mikäli yritys täyttää hankkeeseen rajatut ehdot. (Finnvera Oyj 2012a.)

4.3.2 Yrittäjälaina

Yrittäjälainalla on mahdollista rahoittaa yrityksen omaa pääomaa, jos yrittäjällä ei ole riittävästi omaa rahaa osakepääoman tai yhtiöpanoksen rahoittamiseksi tai vakuudet eivät riitä lainan saamiseen rahoitusmarkkinoilta. Yrittäjälaina ei ole ainoastaan uusien yritysten rahoitusmuoto, vaan yrittäjälainaa on mahdollista hakea toimivan yrityksen osakkeiden tai yhtiöosuuksien ostoa varten. (Finnvera Oyj 2012b.)

Yrityslainan toimialarajoitteena on maatalous, metsätalous sekä rakennusliiketoiminnan perusrakointi. Lainan myöntämisen peruseriaatteita ovat EU:n pk-yrityksiä koskevat kriteerit ja edellytys kannattavaan liiketoimintaan. Yrityslainaa hakevan yrittäjän tulee omistaa osakekaupan jälkeen yrityksestä vähintään 20 prosenttia ja yrittäjän tulee osallistua päätoimisesti yrityksen operatiiviseen toimintaan. (Finnvera Oyj 2012b.)

Yrittäjälaina on aina hakijan henkilökohtainen laina ja tästä johtuen lainaa voidaan myöntää usealle saman yrityksen osakkaalle tai perustajalle. Yrittäjälainaa myönnetään enintään 100 000 euroa lainanhakijaa kohden. Omarahoitusosuuden tulee olla vähintään 20 prosenttia lainanmyöntöhetkellä. Yrittäjälainalle on mahdollista saada Euroopan aluekehitysrahaston korkotukea vuosien 2007–2013 aikana, jos yritys tai hanke sijaitsee EU:n hyväksymällä tavoiteohjelma-alueella. (Finnvera Oyj 2012b.)

4.3.3 Naisyrittäjälaina

Naisyrittäjälaina on tarkoitettu yrityksille, joita johtaa naisomistaja tai naiset ovat enemmistöosakkaina. Naisyrittäjälainaa haettaessa yritys saa työllistää enintään viisi henkilöä ja myönnettävä lainasumma voi olla enintään 35 000 euroa. Laina on mahdollista myöntää yhdessä tai useammassa erässä ja laina-aika on viisi vuotta. (Työ- ja elinkeinokeskus 2009, 170–171.)

Finnveran (2012) Internet-sivuston mukaisesti naisyrittäjälainaa käytetään

- kone- ja laiteinvestointeihin
- käyttöpääomatarpeeseen
- muihin toiminnan aloittamis- ja laajennushankkeisiin
- yrityksen kehittämiseen.

Pienlainan ja yrittäjälainan tavoin naisyrittäjälainaa ei ole mahdollista saada maatalouden, metsätalouden ja rakennusliiketoiminnan perustajaurakoinnin liiketoiminta-aloilla. Lainalle on mahdollista saada EU-alueohjelmien tavoitealueilla

korkotukea Euroopan aluekehitysrahastolta. Naisyrittäjälaina ei sulje pois muuta rahoitusta, joten lainaa on mahdollista täydentää esimerkiksi työministeriön myöntämällä starttirahalla. (Finnvera Oyj 2012f.)

4.3.4 Investointi- ja käyttöpääomalaina

Investointi- ja käyttöpääomalainaa voivat hakea uudet sekä toimivat yritykset. Lainaa myönnetään käyttöpääomatarpeiden rahoittamiseen, kuten rakennus-, kone- ja laiteinvestointeihin sekä yrityksen kasvutarpeeseen ja kansainvälistymiseen. Investoinnista riippuen laina-aika voi olla 3-15 vuotta. Investointi- ja käyttöpääomalaina on yleensä Finnveran osarahoittama. (Työ- ja elinkeinokeskus 2009, 170.)

Euroopan aluekehitysrahasto myöntää korkotukea investointi- ja käyttöpääomaille, jos yleiset tukikelpoisuusehdot täyttyvät. Pienlainan, naisyrittäjälainan ja yrittäjälainan tavoin investointi- ja käyttöpääomalainaa ei ole mahdollista saada maatalouden, metsätalouden ja rakennusliiketoiminnan perustajaurakoinnin liiketoiminta-aloilla. (Finnvera Oyj 2012e.)

4.4 Yritystuet aloittaville yrityksille

Yrittäjän on hyvä selvittää aina, onko perustettavaan hankkeeseen mahdollista saada julkista rahoitusta tai tukea. Julkisen tuen saanti on riippuvainen perustettavan yrityksen toimialasta sekä sijaintipaikasta. Kehitysalueella aloitettaville tuotantotoiminnalle on eniten käytettävissä eri tukimuotoja. (Työ- ja elinkeinokeskus 2009, 153.)

Yrittäjien on mahdollista saada valtiolta suoria tukia ja avustuksia lainojen ja takausten muodossa. Yrittäjä voi hakea rahaa muun muassa kauppa – ja teollisuusministeriön alaisista alueellisista TE-keskuksista, Teknologian kehittämiskeskuksesta (Tekes), erityisrahoitusyhtiö Finnverasta, Teollisuussijoituksesta (TeSi), eduskunnan alaisesta pääomasijoittaja Sitrasta, alueellisista pääomasijoitusrahastoista sekä suomalaista vientiä tukevasta Finnfundista. Kunnat ja alueelliset kehityksiköt rahoittavat suoraan yrittäjiä. Kasvukeskusten ulkopuolella toimivien

yrittäjien on mahdollista hakea rahaa erilaisista EU-projekteista. (Puustinen 2006, 74–75.)

Loikkasen (2001, 12) mukaan: ”Normaali yritystoiminta ei voi perustua jatkuvaan tukirahoitukseen, eikä toiminnan pidä olla tuesta riippuvaista”. Avustuksia ei myönnetä aloittavien yritysten toiminnan tukemiseksi, vaan yritystoiminnan tulee olla kannattavaa ilman tukea pitkällä tähtäimellä (Holopainen & Levonen 2008, 114).

4.4.1 ELY-keskuksen yritystuet

Yritysten on mahdollista saada kehittämistoimenpiteisiin, investointeihin, palkka- ja toimintamenoihin, kyläkauppaan sekä alueellisen kuljetukseen avustuksia ja tukia ELY-keskukselta. Kehittämisasiavustukset ja tuet haetaan erillisillä hakemuslomakkeilla, jotka on mahdollista täyttää sähköisesti. Ennen hakemuksen jättämistä on hyvä neuvotella ELY-keskuksen asiantuntijan kanssa. (Yritys-Suomi 2011a.)

Kehittämistoimenpideavustus on harkinnanvaraista valtionavustusta, jota on mahdollista saada yrityksen tavanomaisesta toiminnasta erottuvaan kehittämishankkeeseen. Kehittämistoimenpideavustusta voidaan myöntää esimerkiksi yrityksen liiketoiminnan kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämiseen. Kehittämistoimenpideavustusta myönnetään merkittäviin hankkeisiin, kuten liikkeenjohdon- ja markkinointitaidon, uusien tuotteiden, palveluiden ja tuotantomenetelmien sekä toimintasuunnitelman ja liiketoimintamahdollisuuksien kehittämiseen. (Yritys-Suomi 2011c.)

ELY-keskuksen kehittämistoimenpideavustusta myönnetään pk-yrityksille, pois lukien kalatalous, maatalous, metsätalous ja maataloustuotteiden esiasteen jalostus sekä markkinointi. Avustuksen ehtona on jatkuva ja kannattava liiketoiminta. Avustus maksetaan jälkikäteen toteutuneiden menojen mukaan erillisen hakemuksen perusteella. Kehittämistoimenpideavustuksen enimmäismäärä on 50 prosenttia hyväksytyistä menoista. (Yritys-Suomi 2011b.)

ELY-keskus avustaa yritysten investointien rahoitusta. Investointien kehittämisavustusta voidaan myöntää aineellisiin sekä aineettomiin investointeihin. Kehittämisinvestointiavustusta voidaan käyttää koneiden ja laitteiden ostohintaa vastaaviin vuokramenoihin kolmelta vuodelta. Investoinnin kehittämisavustukseen ei kuitenkaan voida sisällyttää hallinto-, vakuutus-, rahoitus-, korjaus- tai huolto-menoja. Kehittämisavustusta voidaan myöntää muun muassa pk-yritysten investointeihin. Avustusmäärä on sidottu enimmäisprosenttiosuuteen investoinnin hankintamenosta. Pienellä yrityksellä se voi olla enimmillään 35 prosenttia ja keskisuurella yrityksellä 25 prosenttia. Investoinnin kehittämisavustus on harkinnanvaraista ja sitä myönnetään hankkeesta tehtävän yritys- ja hankearvioinnin perusteella. (Yritys-Suomi 2011c.)

Kyläkaupoille ja kyläkauppojen myymäläautoille ELY-keskus myöntää kyläkauppataukea, jonka tarkoitus on turvata haja-asutusalueilla sijaitsevien kyläkauppojen toiminnan jatkuvuus. Kyläkauppaturvaintukea on mahdollista saada investointeihin, joilla parannetaan ja monipuolistetaan kyläkaupan palveluja. Kyläkaupan kriteerit täyttyvät, kun myyntipinta-ala on alle 400 neliötä ja päivittäistavaroiden vuosimyynti on alle kaksi yksikköä. Rahoitustuki voi olla enintään 40 prosenttia investoinnin hankintamenosta. Kyläkauppataukea voidaan myöntää vuoden 2014 loppuun. (Yritys-Suomi 2011e.)

Aloittavien ja laajentavien pienten yritysten on mahdollista saada palkka- ja muihin toimintamenoihin kehittämisavustusta ELY-keskukselta. Palkka- ja muihin toimintamenoihin suunnattu kehittämisavustusta myönnetään uusien työntekijöiden palkkamenojen tai yrittäjän kohtuullisten laskennallisten palkkamenojen perusteella. Pienelle innovatiiviselle yritykselle voidaan myöntää avustusta toimintojen ja laitteiden vuokramenoihin sekä toiminnan aloittamiseen tai laajentamiseen liittyvien asiantuntija- ja muista palveluista aiheutuviin menoihin. (Yritys-Suomi 2011d.)

Palkka- ja muiden toimintamenojen kehittämisavustus on harkinnanvaraista avustusta, joka myönnetään hankkeesta tehtävän yritys- ja hankearvioinnin perusteella. Avustuksen saaminen edellyttää toiminnan jatkuvaa kannattavuutta. Kala-, maa-

ja metsätalouteen sekä maataloustuotteiden ensiasteen jalostukseen tai markkinointiin palkka- ja toiminta-avustusta ei myönnetä. Kehittämisyavustus voi olla enintään 50 prosenttia hyväksytyistä menoista ja avustusta on mahdollista saada enintään 24 kuukautta. (Yritys-Suomi 2011d.)

Pienten ja keskisuurten yritysten on mahdollista hakea kuljetuskustannusten alenamiseen tarkoitettua alueellista kuljetustukea. Kuljetustuella halutaan edistää harvaan asuttujen alueiden yritystoimintaa vähentämällä pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvaa kustannusrasitetta. Tuki maksetaan pääsääntöisesti yritykselle, joka on tuotteen valmistanut yritys. Tukea myönnetään yrityksen valmistamien tuotteiden kuljetusmaksusta sekä tuotteiden laivauksiin liittyvistä satamatoiminnoista. Kuljetustuen saantiin vaikuttaa muun muassa kuljetusmatkan pituus. Tukea maksetaan 7-29 prosenttia tuotteen kuljetusmaksusta ja sitä on mahdollista hakea ELY-keskukselta puolivuositain jälkikäteen. (Yritys-Suomi 2011f.)

4.4.2 Starttiraha

Alkavan yrittäjän yleisin tukirahoitusmuoto on starttiraha, jonka tarkoitus on tukea yrittäjän toimeentuloa. (Loikkanen 2001, 12).

Yrittäjän on mahdollista saada valtion harkinnanvaraista toimeentulotukea eli starttirahaa. Starttirahalla pyritään edistämään omaehtoista työllistymistä sekä uuden yritystoiminnan syntymistä. Starttirahan tarkoitus on turvata yrittäjän toimeentulo yritystoiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisen ajan. Yrittäjän on mahdollista saada starttirahaa, jos ei nosta muita tukia ja yritystoiminnan ohessa ei ole muita tuloja. Starttiraha maksetaan yrittäjän elinkustannuksia varten ja se on henkilökohtaista verotettavaa tuloa. Tukea on mahdollista saada enimmillään 18 kuukauden ajan. (Uusyrittäjäkeskukset ry 2011.)

Starttirahan saamisen edellytyksenä ovat muun muassa yrittäjäkokemus- tai koulutus, kannattavan liiketoiminnan mahdollisuus ja toimeentulon kannalta tarpeellisuus yrittäjäksi ryhtymisessä. Yritystoimintaa ei saa aloittaa ennen starttirahapäätöstä. Yritystoiminnan aloittamisella tarkoitetaan tässä yhteydessä kaupallisen

yritystoiminnan aloittamista, mikä ei estä huolellista yrityssuunnitelmien ja valmisteluiden tekemistä. (Uusyrityskeskukset ry 2011.)

Työ- ja elinkeinotoimisto myöntää starttirahaa harkitusti 530–860 euroa kuukaudessa. Pääsääntöisesti starttiraha myönnetään kahdessa osassa, joista ensimmäinen osa on noin 1–6 kuukautta. (Uusyrityskeskukset ry 2011.)

Starttirahan myöntämiseen vaikuttavista asioista tulee yrittäjän olla hyvissä ajoin yhteydessä työ- ja elinkeinotoimistoon. Yrittäjä voi tiedustella TE-toimistosta tai Uusyrityskeskuksesta paikallisista toimintatavoista ja käytännöistä. (Uusyrityskeskukset ry 2011.)

4.5 Muut rahoituslähteet

Teknologian kehittämiskeskus eli Tekes rahoittaa innovatiivisia pk-yrityksiä eri projektien muodossa. Tekes on erikoistunut rahoittamaan tutkimus- ja kehitystoimintaa sekä nopeaa yrityskasvua tai kansainvälistymistä tavoittelevien yritysten liiketoimintaprojekteja. Nuorten ja innovatiivisten kasvuyritysten on mahdollista saada rahoitusta liiketoiminnan kehittämiseen. Tekes ei kuitenkaan myönnä rahoitusta tavanomaiseen liiketoimintaan tai sen jatkuvaan kehittämiseen. Nuorten yritysten on mahdollista saada rahoitusta Tekesiltä, jos yritys panostaa voimakkaasti innovaatiotoimintaan ja pystyy osoittamaan vaadittavien tavoitteiden täyttymisen projektin avulla. (Tekes 2011.)

Tulorahoitus, luotolliset tilit ja luottokortit ovat yritystoiminnan alussa huomioitavia vaihtoehtoisia rahoituslähteitä. Alihankkijan tai tavarantoimittajan antama maksuaika tulee myös huomioida yhtenä rahoituslähteenä yritystoiminnassa. (Loikkanen 2001, 12.)

4.6 EU-rahoitus

Suomessa on tarjolla EU rahoitteisia hankkeita, joihin yrittäjän tulee kuitenkin suhtautua varauksin. EU rahoitteisiin projekteihin ja hankkeisiin ryhtyminen vaatii yrittäjältä usein osallistumista erilaisiin tilaisuuksiin, jolloin ajallisen panoksen

ja saadun hyödyn suhde voi olla huono. Yrittäjän tulee ottaa huomioon EU-projekteihin myönnettyjen varojen takaisinperinnän riski, esimerkiksi silloin, jos hankkeen paperityötä ei hoideta ammattimaisesti. Positiivinen asia EU-projekteissa on, että yrittäjät ovat erittäin tervetulleita hankkeisiin ja niiden läpimenoprosenttia voidaan pitää korkeana. EU-hankkeista on hyötyä yrittäjille, jos hankkeen ja yrittäjän tavoitteet ovat samansuuntaisia. (Puustinen 2006, 83–84.)

EU-tukea on mahdollista saada pienten- ja keskisuurten yritysten perustamiseen ja kehittämiseen (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2011). Vuosina 2007–2013 Finnvera toimii Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) tuen välittäjänä. Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) korkotukea on mahdollista saada lainoihin ja takauksiin, kuten pienlainoihin, yrittäjälainoihin ja naisyrittäjälainoihin Finnveran välittämänä. Yritystoiminnan aloittamiseen voidaan myöntää EAKR-tuettua rahoitusta. (Holopainen & Levonen 2008, 119.)

Euroopan aluekehitysrahaston rahoitusta voi olla mukana hankkeissa, jotka ovat EU:n hyväksymillä tavoiteohjelma-alueilla. Euroopan aluekehitysrahastolta on mahdollista saada rahoitusta pk-yritystoiminnan kehittämiseen korkotukien ja provisiotukien muodossa. EU-rahoitteista lainaa on mahdollista saada Euroopan Investointipankin (EIP) toimesta, joka myöntää pienille ja keskisuurille yrityksille lainatakauksia ja vastatakauksia yritystoiminnan edistämiseksi. Euroopan Investointipankki myöntää pk-yritysten lainat kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti toimivien rahoitusvälittäjien kautta. (Kuisma ym. 2007, 41.)

5 CASE: SUOMEN KOTIKOMPOSTI OY

Tutkimuksen case-yritys on Suomen Kotikomposti Oy (jäljempänä Suomen Kotikomposti). Rahoitustutkimusta varten Suomen Kotikompostin omistajia on haastateltu sähköpostitse ja puhelimitse. Yrittäjien kanssa käydyistä haastatteluista on koostettu liitteen 1 taulukko, josta on nähtävillä haastatteluajankohta, -tapa ja -aika. Haastattelut on toteutettu teemahaastatteluina, jossa yrittäjät kertovat käytettyjen teemojen perusteella yrityksen liikeideasta, liiketoiminnasta sekä rahoitustarpeesta. Case-osuus perustuu pääosin yrittäjien haastatteluun ja haastateltavien omiin kokemuksiin.

Opinnäytetyön case-osuudessa selvitetään Suomen Kotikompostin alkupääoman tarve lähtötasolla sekä tavoitetasolla. Case-osuus tarkastelee myös yrityksen rahoituksen tilanteen sisäisen ja ulkoisen rahoituksen näkökulmasta. Tutkimuksen tulokset perustuvat yrityksestä tehtyihin havaintoihin sekä teoriaan.

Suomen Kotikomposti on rekisteröity vuonna 2010, ja sen omistavat Acorde Oy ja Sawac Oy. Yrityksen liikeideana on tuottaa kompostien ylläpitoa ja vuokrausta palveluna. Yrityksen tavoitteena on aktivoida omakotitalouksia ja rivitaloyhtiöitä lajittelemaan talousjätteensä siten, että biojätteet ohjautuvat kiinteistön alueella olevaan kompostiin. Yritys tarjoaa palvelua, jossa kompostin ylläpito on asiakkaille vaivatonta eli palvelu kattaa ylläpitokäynnit, tyhjennyksen ja kompostoidun maa-aineksen poiskuljetuksen. (Kortelainen 2011b.)

Suomen Kotikompostin liiketoiminta-ajatus perustuu ilmaston muutoksen hidastamiseen ja se haluaa omalla toiminnallaan saada vihreät arvot keskusteluun kodeissa ja asuntoyhtiöissä. Yrityksen perustajat ovat laskeneet, että normaalin yksittäisen kotitalouden (5 henkilöä) tuottama biojäte on n. 500 kg vuodessa. Yritys tavoittelee 1 000 asiakasta lähivuosina, jolloin se saisi omalla toiminnallaan poistettua kaatopaikkajätteestä biohajoavaa materiaalia 500 000 kg vuodessa. Yritys on ottanut tunnukseksi ”pieni vihreä askel” teeman, jonka tavoitteena on kannustaa jokaista tekemään edes pienen muutoksen luonnon hyväksi. (Kortelainen 2011b.)

Yrityksen toiminta-ajatuksena on myydä asiakkaille 24 kuukauden määräaikaista sopimuksia, jotka sisältävät kompostin vuokran sekä kompostoinnin ylläpidon. Sopimusajan päätyttyä asiakkaiden on mahdollista jatkaa kompostointipalvelua. Mikäli asiakas ei halua jatkaa kompostointi sopimusta, tarjotaan asiakkaalle mahdollisuus lunastaa komposti omaksi. Yrityksen toiminta-alueena on aluksi Espoo ja Lohja, mutta yrityksen tavoitteena on laajentaa toimintaa suuriin asutustaaamiin. (Suomen Kotikomposti Oy 2010, 3-4.)

5.1 Rahoitustarve yritystoiminnan käynnistämiseksi

Ennen yritystoiminnan aloittamista on selvitettävä yrityksen rahan tarve liiketoiminnan käynnistämiseksi. Alkurahoitustarpeen perusteella yrittäjien on mahdollista selvittää oman pääoman riittävyys sekä vieraan pääoman tarve liiketoiminnan käynnistämiseksi.

Rahoitusta voidaan pitää yhtenä vaikeimmin hallittavista osa-alueista, joten yrittäjien suositellaan hakevan asiantuntija-apua rahoitussuunnitteluun. Suomen Kotikompostin yrittäjät ovat käyttäneet paikallisen Uusyrittäjäkeskuksen neuvontapalvelua liiketoiminnan suunnitteluvaiheessa, mutta kokevat, ettei tarjottu apu vastannut heidän toiveitaan ja tarpeitaan. Liiketoiminnan käynnistämiseksi yrittäjät ovat suunnitelleet ulkoisen rahoituksen hankkimista, mutta eivät ole kartoittaneet rahoituslähteitä. (Kortelainen 2012d.)

Suomen Kotikomposti tarvitsee yrittäjien mukaan alkupääomaa kompostien investointeihin. Yrittäjien tavoitteena on saavuttaa 500 asiakkaan tavoiteraja mahdollisimman pian liiketoiminnan käynnistämisestä. Tavoitteen saavuttamiseksi yrittäjien suunnitelmana on ollut kohdentaa alkupääomavaroja markkinointiin. (Kortelainen 2011c.)

Yrittäjät eivät ole tehneet laskelmia alkupääoman tarpeesta, mutta yrittäjien mukaan Suomen Kotikompostin rahoitustarve koostuu kolmesta pääosasta. Ensimmäinen osa koostuu markkinointikuluista, kuten ilmoituksista ja mainoksista, joita yrittäjien mukaan tarvitaan tunnettuuden parantamiseen ja asiakkaiden hankkimis-

seen. Yrittäjät arvioivat, että ensimmäisen osan markkinointikulut ovat vähintään 500 euroa kuukaudessa. (Kortelainen 2011c.)

Toinen rahoitustarpeen osa koostuu yrittäjien mukaan muista hallinnollisista kuluista, kuten puhelin-, Internetliikenne- ja tilitoimiston kuluista. Toisen osan hallinnolliset kulut ovat yrittäjien arvion mukaan vähintään 500 euroa kuukaudessa. (Kortelainen 2011c.)

Kolmas rahoitustarpeen osa koostuu yrityksen toimialasta ja palvelurakenteesta johtuvista investointikuluista. Suomen Kotikomposti tarjoaa palvelusopimuksella vuokralle kompostia, joiden investointikulu on yrittäjien mukaan noin 350 euroa/kpl, jolloin 1 000 asiakasta kohden tulee saada rahoitusta 350 000 euroa. Yrityksen tavoitteena on tehdä asiakkaiden kanssa vähintään 24 kuukauden sopimuksia, minkä jälkeen komposteista jää vielä osuutta eli nykyisellä hinnoittelulla kompostia ei pystytä kuollettamaan sopimuksen määräajassa. Kompostin laskennallinen käyttöaika on noin 15–20 vuotta. (Kortelainen 2011c.)

TAULUKKO 9. Suomen Kotikompostin rahoitustarve.

Liiketoiminnan osa-alue	Tarkoitus	Rahoitustarve €
1. Rahoitustarpeen pääosa-alue	Markkinointikulut	Vähintään 1 000 euroa/kk
2. Rahoitustarpeen pääosa-alue	Muut hallinnolliset kulut	Vähintään 1 000 euroa/kk
3. Rahoitustarpeen pääosa-alue	Kompostien investointi	Noin 350 euroa/kpl

Taulukkoon 9 on koottu Suomen Kotikompostin rahoitustarpeen pääosa-alueet. Yrittäjiltä saadun tiedon perusteella voidaan laskea, että Suomen Kotikompostin markkinointikulut sekä kiinteät kustannukset ovat keskimäärin 1 000 euroa kuukaudessa. Kompostien ostoon yritys tarvitsee rahaa noin 350 euroa per asiakas.

Yrittäjien mukaan komposteja ostetaan tehtyjen kauppojen perusteella, koska yrityksellä ei ole käytettävissä varastointitiloja komposteille. (Kortelainen 2011c.)

Yrittäjät ovat tehneet laskelman (liite 2), jossa selviää liiketoiminnan laskennallinen tulos asiakasmäärän mukaan kuukausitasolla sekä vuositasolla. Liitteen 2 laskelma on laadittu yrittäjien oman arvion perusteella. Yrittäjät eivät ole tehneet laskelmia yrityksen alkuinvestoinnista, käyttöpääomasta tai kokonaisrahoitustarpeesta, joten seuraavassa kappaleessa lasketaan yrityksen alkupääoman tarve yrittäjien tekemän varovaisen kustannusarvion perusteella. (Kortelainen 2012d.)

5.2 Alkupääoman tarve

Yrittäjien laatiman laskelman (liite 2) mukaan yrityksen lähtörajana on 100 asiakasta, jolloin yhtiön laskennallinen tulos on 483 euroa ilman myynnistä maksettavia bonuksia ja provisioita. Liitteen 2 mukaisesti lähtötasolle on laskettu palkkukuluja yhden henkilön osalta puolipäiväisesti.

Taulukko 10 osoittaa Suomen Kotikompostin alkupääoman tarpeen sadan asiakkaan lähtörajan mukaisesti. Taulukossa 10 on laskettu yrityksen investointipääoman tarpeeksi 350 euroa per 100 asiakasta eli yhteensä 35 000 euroa. Investointipääoman tarpeeseen on laskettu kompostin ostohinta 350 euroa kokonaisuudessaan, koska yritys ei saa tavaran toimittajalta maksuaikaa kompostien ostoon.

Taulukossa 10 on laskettu käyttöpääoman tarve kuuden kuukauden ajalle, jonka yrittäjät arvioivat menevän ennen kuin yritys pystyy rahoittamaan toimintoja myyntituotoilla. Yrittäjän arvion mukaan markkinointi- ja muut hallinnolliset kulut ovat keskimäärin 1 000 euroa kuukaudessa, jolloin käyttöpääoman tarve on yhteensä 6 000 euroa kuuden kuukauden ajalta. Käyttöpääomassa ei ole huomioitu aloittavalle yrityksille tulevia rekisteröinti ynnä muita kustannuksia, koska yritys on rekisteröity jo aiemmin käyttäen yrittäjien omaa pääomaa maksuihin.

Kotron (2007, 49) mukaan yritysten tulee varata kassavaroja 1–3 kuukauden kuluja vastaavan rahamäärän. Suomen Kotikompostin alkupääoman tarvelaskelmassa (taulukko 10) käyttöpääoma 6 000 euroa sisältää toiminnalle varatut kassavarat.

Yrittäjien mukaan liiketoiminnan alussa käyttöpääomakustannukset ovat isommat yritysesitteistä ja mainonnasta johtuen, mutta tasaantuvat liiketoiminnan lähtiessä liikkeelle. Teorian mukaan yritykset arvioivat usein käyttöpääomatarpeen liian pieneksi, mistä johtuen Suomen Kotikompostin käyttöpääoma on laskettu varman päälle kuuden kuukauden mukaan.

Kuten taulukosta 10 on nähtävillä, Suomen Kotikompostin laskennallinen alkupääomantarve on 41 000 euroa lähtötasolla. Siikavuon (2003, 186) arvion mukaan alkupääomainvestointien laskennassa suositellaan 10 prosentin kustannusylivarausta, jolloin laskennallinen kokonaisrahantarve on yhteensä 45 100 euroa.

TAULUKKO 10. Suomen Kotikompostin alkupääoman tarve. (Mukaiillen Siikavuon 2003, 186.)

	Alkupääoman laskeminen lähtörajalalla (per 100 asiakasta)
35 000	Investointipääoma
+ 6 000	Käyttöpääoman tarve
= 41 000	Investointi- ja käyttöpääoma yhteensä
+ 4 100	Kustannusylivaraus 10 %
= 45 100	ALKUPÄÄOMAN TARVE YHTEENSÄ

Yrityksen tavoitteena on saada 500 asiakasta. Yrittäjien arvion mukaan tavoitteen saavuttamiseen kuluu noin vuosi aikaa. Tavoitteen saavuttamiseksi yrittäjät ovat suunnitelleet isoa markkinointikampanjaa, joka lisää yrityksen käyttöpääoman tarvetta liiketoiminnan alussa. Tavoitetason saavuttaminen vaatii myös isomman investointipääoman, koska kompostin investointikulut ovat 350 euroa per asiakas. (Kortelainen 2011c.)

Taulukosta 11 on nähtävillä Suomen Kotikompostin alkupääoman tarve 500 asiakkaan tavoiterajalla. Taulukossa 11 yrityksen laskennallinen investointipääoma on 175 000 euroa, mikä koostuu kompostin kuluista 500 asiakkaan mukaan. Tavoitetason saavuttaminen vaatii enemmän aikaa ja rahaa, joten taulukon 11 laskelmassa on laskettu käyttöpääoman tarve 1,5 kertoimen mukaan kuuden kuukauden ajalle.

Laskelmassa käyttöpääomatarpeeksi tavoitetasolla on laskettu yhteensä 9 000 euroa, joka koostuu 1 500 euron laskennallisista markkinointi ja muista hallinnollisista kuluista kuukaudessa. Käyttöpääoman kulut ovat suhteessa isommat liiketoiminnan alussa, mutta tasoittuvat laskennallisen ajanjakson aikana. Laskelmassa ei ole huomioitu käyttöpääoman tarpeeksi aloittavalle yritykselle kuuluvia rekisteröinti ynnä muita maksuja, koska yritys on perustettu jo aiemmin käyttäen yrittäjien omaa pääomaa maksuihin. (Kortelainen 2011c.)

TAULUKKO 11. Suomen Kotikompostin alkupääoman tarve 500 asiakkaan tavoiterajalla. (Mukaillen Siikavuo 2003, 186.)

Alkupääoman laskeminen tavoiterajalla (per 500 asiakasta)	
175 000	Investointipääoma
+ 9 000	Käyttöpääoman tarve
= 184 000	Investointi- ja käyttöpääoma yhteensä
+ 18 400	Kustannusylivaraus
= 202 400	ALKUPÄÄOMAN TARVE YHTEENSÄ

Taulukon 11 laskelman mukaan yrityksen investointi ja käyttöpääoman tarve on yhteensä 184 000 euroa tavoitetasolla. Kustannusylivaraus 10 prosenttia on lasket-

tu Siikavuon (2003, 186) suosituksen mukaisesti, jolloin tavoitetason kokonaisrahoitustarve on yhteensä 202 400 euroa.

Liitteen 2 laskelman mukaan Suomen Kotikompostin tavoiteraja on 500 asiakasta, jolloin laskennallinen tulos ennen bonuksia ja provisioita on 32 415 euroa. Bonuksien ja provisioiden osuus 500 asiakkaan tavoiterajalla on 25 000 euroa, jolloin laskennallinen tulos edellä mainittujen kuluerien jälkeen on 7 415 euroa. Tavoitetasolla yritys tarvitsee kahden kokopäiväisen ja yhden puolipäiväisen henkilön työpanoksen, joiden palkkakulut on huomioitu liitteen 2 laskelmissa.

Alkupääomatarpeen määrittäminen auttaa yrittäjiä suunnittelemaan yrityksen rahoitusta. Teorian mukaan uusien yritysten alkurahoitus koostuu yleisimmin yrittäjien omista varoista tai sukulaisilta lainatuista rahoista. Aloittaville yrityksille on tarjolla ulkoisia rahoitusmahdollisuuksia, mutta niiden saaminen voi olla hankalaa rahoittajien näkemästä riskisijoituksesta johtuen. Suomen Kotikompostin sisäistä ja ulkoista rahoitusta tarkastellaan jatkossa lähtötasolla. Liiketoiminnan kehittyessä ja investointitarpeen kasvaessa ulkoista rahoitusta on mahdollista saada helpommin, koska silloin on mahdollista osoittaa rahoittajille liiketoiminnan jatkuvuus.

5.3 Sisäinen rahoitus

Suosituksen mukaan yrittäjien oman sijoituksen tulee olla vähintään 20 prosenttia yrityksen kokonaispääomatarpeesta. Teorian mukaan yrittäjien oma rahoituspanos tuo lisää uskottavuutta hankkeeseen muiden rahoittajien näkökulmasta. Suomen Kotikompostin alkupääomatarvelaskelman mukaan omistajien oman sijoitusosuuden tulee olla lähtötasolla 9020 euroa, jotta 20 prosentin suositus täyttyy.

Suomen Kotikompostin perustajien oman pääoman rahoitusosuus on yhteensä 9 000 euroa. Heikosta rahatilanteesta johtuen yrittäjien ei ole mahdollista lisätä oman pääomarahoituksen osuutta. Yrittäjillä ei myöskään ole käytettävissä muuta kiinteää omaisuutta, jota olisi mahdollista käyttää esimerkiksi reaalivakuutena lainassa. Yrittäjät eivät ole hakeneet rahoitusta muilta yksityisiltä pääomasijoitta-

jilta, kuten vaurastuneilta yrittäjiltä tai eläkkeelle jääneiltä yritysjohtajajilta. (Kortelainen 2012d.)

5.4 Ulkoinen rahoitus

Suomen Kotikompostin laskennallinen kokonaisrahoitustarve lähtötasolla on yhteensä 45 100 euroa. Oman pääoman osuus kokonaisrahoitustarpeesta on yhteensä 9 000 euroa, jolloin ulkoista rahoitusta tarvitaan lähtötasolla yhteensä 36 100 euroa.

Yrittäjät ovat laatineet liitteen 2 mukaisen laskelman liiketoiminnan aloittamista varten, mutta lainarahoituksen hakemista varten ei ole tehty laskelmia. Yrittäjien mukaan rahoituksen suunnittelu on jäänyt vähemmälle huomiolle, koska yrittäjien oma tietotaito ei ole riittänyt laskelmien tekemiseen. (Kortelainen 2012d.)

Yrittäjät eivät ole hakeneet ulkoista rahoitusta yritystoiminnalle, koska ovat kokeneet tiedonsaannin tarjolla olevista rahoituslähteistä vaikeaksi. Yrittäjien mukaan käytettävissä ollut aika ei ole riittänyt ulkoisten rahoituslähteiden kartoittamiseen, mistä johtuen yritystoiminta päätettiin aloittaa lähtötasolla ilman ulkoista rahoitusta. (Kortelainen 2012e.)

5.5 Tutkimustulokset

Suomen Kotikompostin rahoitusrakenne on haastava, koska investoinnin osuus alkurahoituksen tarpeesta on noin 70 prosenttia. Alkurahoitustarvetta rasittaa kompostien hankinnasta aiheutuvat kertakustannukset. Kompostin ostohintaa ei ole mahdollista kuollettaa ensimmäisen asiakassopimuksen aikana, koska kompostin käyttöikä on pidempi verrattuna asiakkaiden kanssa tehtäviin 24 kuukauden sopimuksiin.

Rahoitusrakennetta olisi mahdollista korjata, jos komposteja ei olisi pakko ostaa kertakustannuksella. Isoja investointeja vaativivaa yritystoimintaa aloitettaessa suositellaan teorian mukaan tekemään joko vuokra- tai leasingsopimuksia omaksi ostamisen sijaan. Kompostin käyttötarkoitus on kuitenkin erilainen verrattuna

työvälineisiin, laitteisiin tai kalustoihin, joten niiden vuokraaminen ei ole mahdollista.

Yrittäjät ovat käynnistäneet liiketoiminnan ilman ulkoista rahoitusta. Yrittäjien sijoittama pääoma on käytetty asiakashankintaan sekä markkinointiin. Yrittäjien ajatuksena on ollut käynnistää yrityksen liiketoiminta ensin pienestä ja kasvattaa sitä myöhemmin suuremmaksi hankkimalla myöhemmin lainarahoitusta yritystoiminnalle. Yrittäjien suunnitelmana on ollut hankkia ulkoista rahoitusta vasta sen jälkeen, kun liiketoiminta on saatu käyntiin ja asiakashankinnassa on onnistuttu.

Teorian mukaan yritysten on helpompi saada lainarahoitusta, jos yritys pystyy osoittamaan liiketoiminnan jatkuvuuden ja kannattavuuden rahoittajille. Toisaalta teorian mukaan liiketoiminnan aloittaminen liian pienellä alkupääomalla johtuu usein tiedonpuutteesta ja samalla se voi estää reippaan liikkeelle lähdön. Suomen Kotikompostin kohdalla liiketoiminta ei ole käynnistynyt toivotulla tavalla, joten yrittäjät harkitsevat liiketoiminnan lopettamista (Kortelainen 2012e).

Suomen Kotikompostin rahoitusongelmat johtuvat liian pienestä alkupääomasta. Yrittäjien sijoittama oma pääoma ei ole ollut riittävä kannattavan liiketoiminnan jatkamiseksi. Ulkoista rahoitusta toiminnan aloittamiselle ei ole haettu, koska yrittäjät ovat kokeneet rahoitukseen liittyvän tiedonsaannin hankalaksi. Yrittäjien mukaan rahoituksesta on saatavilla tietoa, mutta sitä pitää osata etsiä useista eri lähteistä.

Tutkimuksessa ei ole havaittu, että yrittäjillä olisi ollut ideoita ulkoisen rahoituksen hankkimisesta. Yrittäjät eivät ole harkinneet sisäisen rahoituksen lisäämistä ulkopuolisen pääomasijoittamisen toimesta. Lainarahoitusta yrittäjät ovat harkinneet, mutta käytännön työhön lainarahoituksen saamiseksi ei ole ryhdytty. Yrittäjät eivät ole onnistuneet saamaan heitä tyydyttäviä neuvoja oikean rahoituskanavan hankkimiseksi.

Rahoitusideoiden puuttumisesta johtuen yrittäjät eivät ole tehneet laskelmia rahoituksen saantiin liittyen. Liitteessä 2 on nähtävillä yrittäjien laatimat laskelmat

Suomen kotikompostista, mutta tarkempia laskelmia ei ole laadittu. Laskelmien tekeminen olisi auttanut yrittäjiä havaitsemaan ulkoisen rahoituksen tarpeellisuuden. Rahoitustulokseen laskelmilla ei ole ollut vaikutusta, koska yrittäjät eivät ole hakeneet ulkoista rahoitusta.

Onnistunut yritystoiminnan aloitus olisi vaatinut yrittäjiltä aktiivisempaa rahoitusneuvonnan hakemista. Rahoitusneuvontaa olisi pitänyt hakea rahoitusneuvontaa antavilta organisaatioilta, jotka ovat erikoistuneet investointikuluja sisältävän liiketoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen.

Ulkoisten rahoitusvaihtoehtojen saaminen olisi edellyttänyt yrittäjiltä vakuuksia, koska alkupääoman tarve on liiketoiminnan alussa suuri alkuinvestointikuluista eli kompostien hankinnasta johtuen. Perustettavan yrityksen oman pääoman osuus olisi ollut pieni verrattaessa rahoitustarpeeseen. Pieni omarahoitusosuus ja suuri lainamäärä olisivat kasvattaneet lainarahoituksen riskiä kohtuuttomasti.

Yrittäjien olisi pitänyt etsiä aktiivisemmin sisäistä rahoitusta pääomasijoittajilta, kuten Suomen pääomasijoitus ry:n avulla. Yksityisiltä pääomasijoittajilta saatu pääoma olisi kasvattanut yrityksen oman pääoman osuutta, mikä olisi auttanut myös lainarahan hankkimisessa.

Yritystoiminnan käynnistämisen jälkeen olisi ollut mahdollista nähdä laskennallisen alkupääomatarpeen riittävyys. Suomen Kotikompostin alkupääomatarpeen suunnittelulla ei ole ollut vaikutusta rahoituksen hakemiseen.

5.6 Johtopäätökset

Tutkimuksen perusteella voidaan päätellä, että Suomen Kotikompostin yrittäjät epäonnistuivat liiketoiminnan vakiinnuttamisessa, koska aloittivat yritystoiminnan liian pienellä pääomalla. Liiketoiminta pystyttiin käynnistämään oman pääoman turvin, mutta liiketoiminnan vakiinnuttaminen olisi vaatinut ulkoisen rahoituksen hankkimista. Yrittäjät eivät osanneet hakea neuvoa oikean rahoituskanavan hakemiseen, mikä tutkimuksen mukaan vaikutti epäonnistuneeseen lopputulokseen.

Uusien yritysten syntyminen on talouskehityksen kannalta tärkeää, mistä johtuen aloittaville yrityksille on pyritty tarjoamaan neuvontaa yrityksen perustamisen eri vaiheista. Liiketoiminnan aloittamisen kannalta yksi tärkeimmistä osa-alueista on rahoitus. Rahoitusta pidetään yhtenä vaikeimmin hallittavista asioista liiketoimintaa suunniteltaessa.

Tutkimustulosten perusteella voidaan osoittaa, että teoria rahoituksen tärkeydestä ja vaativuudesta aloittavien yritysten kohdalla on todennettavissa. Tutkimuksessa Suomen Kotikomposti epäonnistui liiketoiminnan vakiinnuttamisessa, koska yrittäjät eivät ymmärtäneet rahoituksen tärkeyttä ja eivät osanneet hankkia lisätietoa aiheeseen liittyen. Tutkimuksessa havaittiin, että teorian mukaisesti tiedon puuttuminen voi olla esteenä rahoituksen hankkimiselle.

Liiketoiminnan aloittaminen vaatii rahoitusta, joka korvaa myyntituloja. Usein yrittäjien oma pääoma ei riitä liiketoiminnan aloittamiseen, mistä johtuen yrittäjien on hankittava liiketoiminnalle ulkopuolista rahoitusta. Teorian mukaan aloittavien yritysten on vaikea saada rahoitusta alkupääoman rahoittamiseen, koska rahoittajat pitävät aloittavien yritysten rahoittamista riskisijoituksena. Tutkimuksessa ei ole pystytty osoittamaan tätä teoriaa toteen, koska Suomen Kotikompostin yrittäjät eivät hakeneet ulkopuolista rahoitusta.

Tutkimuksen perusteella on pääteltävissä, että teorian mukaisesti yritystoimintaa on hankala aloittaa ilman ulkoista rahoitusta, jos liiketoiminnan aloittaminen vaatii isoja investointikuluja. Suomen Kotikompostin alkuinvestointien kulut koostuivat liiketoimintaa varten ostettavista komposteista, joiden hankintakustannukset ovat suuret verrattuna niistä saatavaan kuukausituottoon. Yritystoiminnan vakiinnuttaminen olisi vaatinut ulkoista rahoitusta varsinkin kompostien hankintakustannuksiin, koska komposteja ei ole mahdollista vuokrata tai ostaa esimerkiksi osamaksulla.

Tutkimustulokset osoittavat, että Suomessa on mahdollista saada rahoitusneuvontaa, mutta tiedon etsiminen useista eri lähteistä on haastavaa. Aloittavien yritysten kohdalla on havaittavissa, että alkuvaiheen rahoitusongelmat voivat hidastaa yritystoiminnan kehitystä tai pahimmassa tapauksessa jopa lopettaa yrityksiä.

6 YHTEENVETO

Uusien yritysten syntyminen on talouskehityksen kannalta tärkeää. Yritysten perustaminen on haastavaa, koska siihen liittyy monta erilaista osa-aluetta, jotka yrittäjän on selvitettävä ennen kuin liiketoiminta voidaan käynnistää. Rahoituksen hallinta on myös yksi vaikeimmin hallittavista osa-alueista yrityksen perustamiseen liittyen.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on luoda kokonaiskäsitys perustettavien yritysten alkurahoituksen suunnittelusta sekä tarjolla olevista rahoitusvaihtoehdoista. Uuden yrityksen perustamista suunnittelevien on tärkeä tietää organisaatiot, joilta on mahdollista saada tukea ja neuvontaa rahoitukseen liittyen. Opinnäytetyön tarkoituksena on tuoda esille aloittaville yrityksille tarjolla olevat sisäisen ja ulkoisen rahoituksen mahdollisuudet kotimaan rahoitusmarkkinoilla.

Tutkimuksen pääongelmana oli selvittää, miten selvitetään käynnistyvän yrityksen rahoitus. Alaongelmina tutkimuksessa oli selvittää, millaisia rahoitustarpeita käynnistyvällä yrityksellä on ja millaisia rahoituksen lähteitä aloittaville yrityksille on tarjolla. Tutkimusongelmiin haettiin vastauksia selvittämällä rahoitusneuvontaa antavat organisaatiot, tarjolla olevat rahoituslähteet sekä aloittavan yrityksen rahoitustarpeen suunnittelun liittyvät tärkeimmät laskelmat.

Tutkimuksen perusteella on havaittavissa, että rahoituksen järjestäminen on yksi vaikeimmin hallittavista osa-alueista uutta yritystä perustettaessa ja tästä johtuen rahoitukseen liittyvä neuvonta on tärkeää. Tutkimuksen mukaan aloittavien yrittäjien on mahdollista saada rahoitukseen liittyvää tuki- ja neuvontapalveluita Uusyrityskeskuksista ja Työ- ja elinkeinotoimistoista eli TE-keskuksista sekä muista rahoituspalveluista, kuten pankeista ja ELY-keskuksista.

Aloittavien yritysten alkurahoituksen suunnittelulla ja oikean rahoitusvaihtoehdon löytämisellä on tutkimuksen mukaan suuri merkitys onnistuneen liiketoiminnan käynnistämisessä. Alkuinvestointien ja käyttöpääoman suunnittelu auttavat oikean rahoitustarpeen määrittelemisessä, jolloin yrityksellä on paremmat mahdollisuudet selvittää käynnistymisvaiheesta toimintavaiheeseen.

Liitteen 3 taulukossa on kuvattu tavallisimmat rahoitusmuodot ja rahoittajat, joita aloittaville yrityksille on tarjolla investointi- ja käyttöpääomatarpeeseen. Aloittavien yritysten on mahdollista saada investointi- ja käyttöpääomatarpeeseen avustuksia ELY-keskukselta. Lainarahoitusta aloittavien yritysten on mahdollista saada pankeilta, Finnveralta sekä ELY-keskuksilta, mutta takauksia voi saada ainoastaan pankeilta ja Finnveralta. Liitteen 3 mukaisesti osakepääomasijoituksia tekevät pääomasijoittajat, pankit sekä Finnvera.

Tutkimustulosten perusteella on havaittavissa, että alkuvaiheen rahoituksella on ratkaiseva merkitys yritystoiminnan jatkuvuuden kannalta. Tutkimuksessa havaittiin, että Suomessa on mahdollista saada rahoitusneuvontaa. Mutta rahoitukseen liittyvää tietoa on vaikea löytää, koska tietoa on osattava etsiä useista eri lähteistä. Tutkimustulokset vahvistavat teorian, jonka mukaan alkuvaiheen rahoituksella on ratkaiseva merkitys, koska alkuvaiheen rahoitusongelmat voivat hidastaa yritystoiminnan kehitystä tai jopa lopettaa yrityksiä.

Tutkimustulosten perusteella havaitut asiat ovat osittain yleistettävissä, koska ne perustuvat teoriassa esitettyihin asioihin. Tutkimusmenetelmänä käytetyn laadullisen tutkimuksen perusteella oli mahdollista analysoida alkurahoituksen suunniteluun liittyviä asiakokonaisuuksia teemojen perusteella. Tutkimusaineistoa on pyritty tarkastelemaan mahdollisimman kriittisesti ja objektiivisesti vaikka tutkimuksessa käytettyjen lähteiden tietoa on käsitelty osittain myös subjektiivisesta näkökulmasta. Tutkimusaineisto on kerätty luotettavista lähteistä ja sitä voidaan pitää laadukkaana. Havainnot tutkimustuloksista ovat yhdennettävissä esitetyn teorian ja muiden tutkimustulosten kanssa. Edellä mainituin perustein tutkimusta voidaan pitää luotettavana ja valittua tutkimusmenetelmää onnistuneena.

Seuraavan tutkimuksen aiheena voisi olla aloittavien yritysten maksama hinta lainarahasta. Tutkimusten mukaan aloittavien yritysten on vaikea saada lainarahoitusta yritystoiminnan perustamiseen. Tästä johtuen olisi mielenkiintoista tutkia, mihin hintaan perustettavien yritysten on mahdollista saada lainarahaa.

LÄHTEET

Painetut lähteet

Darling, J., Gabrielsson, M. & Sasi, V. 2004. Finance strategies of rapidly-growing Finnish SMEs: Born Internationals and Born Globals. *European Business Review*. Volume 16. Number 6, 590–604.

Försti, Y., Nieminen, P., Soini, M. & Vesalainen, J. 1996. Aloitanko oman? Tietoa yrittämisestä ja yrityksen perustamisesta. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Ajatus.

Herranen, T. 2009. Valtion raha vauhditti. Suomen erityisrahoituksen historia. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Holopainen, T. & Levonen, A. 2008. Yrityksen perustajan opas: silta yrittäjyyteen. 14. uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hulkko, P., Kinkki, S. & Mäkinen, I. 2001. Yritystoiminta. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Hussain, J., Matlay, H. & Millman, C. 2006. SME financing in the UK and in China: a comparative perspective. Volume 13. Number 4, 584–599.

Kotro, M. 2007. Yrityksen kannattavuus ja rahoitus. Aloittavan yrityksen näkökulmasta. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kuisma, K., von Landwüst, J., Matinaho, S. Ruokolainen, M. & Sariola, H. 2007. EU-rahoituksen opas 2007–2013. Helsinki: Ulkoasiainministeriö.

Leppiniemi, J. 2009. Rahoitus. 5. uudistettu painos. Helsinki: WSOY.

Lindfors, H. & Syvänperä, O. 2010. Pk-yrityksen budjetointi ja raportointi käytännönläheisesti. 3. uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

- Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia-sarja 4. 3. uudistettu painos. Jyväskylä: Gummerus.
- Niskanen, J. & Niskanen, M. 2007. Yritysrahoitus. 5. uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Ossa, J., Saarnilehti, A. & Villa, S. 2007. Yritysmuodot: toiminta, rahoitus ja verotus. Helsinki: WSOYpro.
- Puustinen, T. 2006. Avain omaan yritykseen. 2.uudistettu painos. Kirjakas
- Raatikainen, L. 2011. Liikeideasta liikkeelle. 8. uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Siikavuo, J. 2003. Pienyrityksen taloushallinto. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Stuart, P., Whittam, G. & Wyper, J. 2007. The pecking order hypothesis: does it apply to start-up firms? Volume 14. Number 1, 8-21.
- Suomen Kotikomposti Oy. 2010. Liiketoimintasuunnitelma.
- Tomperi, S. 2006. Yrityksen taloushallinto 3 – Kannattavuus- ja kustannuslaskenta. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Työ- ja elinkeinokeskus. 2009. Yrityksen perustamisopas. Käytännön perustamistoimet. 18. uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Elektroniset lähteet

Barrell, A. 2010. Finding Finance for your Business and the Investment Climate [viitattu 13.10.2012]. Saatavissa:

<http://www.alanbarrell.com/uploads/Investment%20Climate.pdf>

Barrell, A. 2003. Fundamentals of Finding Finance [viitattu 13.10.2012]. Saatavissa:

<http://www.alanbarrell.com/uploads/Finding%20Finance%202008%20PDF.pdf>

Business Fellows Oy. 2012. Artikkelit [viitattu 9.11.2011]. Saatavissa:

<http://www.businessfellows.com/articles/11>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 2012. Asiantuntijapalvelut yrityksille [viitattu 20.9.2012] Saatavissa: [http://www.ely-](http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/Sivut/default.aspx)

[keskus.fi/fi/ELYkeskukset/Sivut/default.aspx](http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/Sivut/default.aspx)[http://www.ely-](http://www.ely-keskus.fi/fi/Elinkeinottojoasaaminenjakulttuuri/Yritystoiminta/yrityskohtaiset_asiantuntijapalvelut/Sivut/default.aspx)

[kus.fi/fi/Elinkeinottojoasaaminenjakulttuuri/Yritystoiminta/yrityskohtaiset_asiantuntijapalvelut/Sivut/default.aspx](http://www.ely-keskus.fi/fi/Elinkeinottojoasaaminenjakulttuuri/Yritystoiminta/yrityskohtaiset_asiantuntijapalvelut/Sivut/default.aspx)

Finnvera Oyj. 2012a. Pienlaina [viitattu 1.9.2012] Saatavissa:

<http://www.finnvera.fi/Tuotteet/Lainat/Pienlaina>

Finnvera Oyj. 2012b. Yrittäjälaina [viitattu 1.9.2012] Saatavissa:

<http://www.finnvera.fi/Tuotteet/Lainat/Yrittaejaelaina>

Finnvera Oyj. 2012c. Riskirahoitus uutiset [viitattu 21.9.2012] Saatavissa:

[http://www.finnvera.fi/Finnvera3/Uutiset/\(newsid\)/2853](http://www.finnvera.fi/Finnvera3/Uutiset/(newsid)/2853)

Finnvera Oyj. 2012d. Finnvera lyhyesti [viitattu 23.9.2012] Saatavissa:

<http://www.finnvera.fi/Finnvera3/Finnvera-lyhyesti>

Finnvera Oyj. 2012e. Yrittäjälaina [viitattu 23.9.2012] Saatavissa:

<http://www.finnvera.fi/Tuotteet/Lainat/Yrittaejaelaina>

Finnvera Oyj. 2012f. Naisyrittäjälaina [viitattu 23.9.2012] Saatavissa:

<http://www.finnvera.fi/Tuotteet/Lainat/Naisyrittajaelaina>

Greenstep Oy. 2011. Rahoitusmuotojen haku [viitattu 25.11.2011] Saatavissa:

<http://www.rahoituskone.fi/>

Helsingin kaupunki. YritysHelsinki. 2012a. Rahoituspalvelu [viitattu 9.11.2011].

Saatavissa: <http://www.yrityshelsinki.fi/fi/yrittajaksi/yrityksen-perustamisen-vaiheet/rahoitus/oma-paaoma>

Helsingin kaupunki. YritysHelsinki. 2012b. Yritysneuvonta [viitattu 9.11.2011].

Saatavissa: <http://www.yrityshelsinki.fi/fi/yrittajaksi/yrityksen-perustamisen-vaiheet/rahoitus>

Keskuskauppakamari. Yrityksen perustajan opas 2011 [viitattu 12.9.2012] Saatavissa: [http://www.ely-](http://www.ely-kes-)

[kes-](http://www.ely-kes-)

[kus.fi/fi/Elinkeinottojoasaaminenjakulttuuri/Yritystoiminta/Documents/Yrityksen_perustajan_opas_2011_TEM.pdf](http://www.ely-kes.fi/fi/Elinkeinottojoasaaminenjakulttuuri/Yritystoiminta/Documents/Yrityksen_perustajan_opas_2011_TEM.pdf)

Loikkanen, Valto. 2011. Perustamisopas alkaville yrittäjille 2011. Suomen Uusyrityskeskus Ry. [viitattu 12.9.2012] Saatavissa:

http://www.uusyrityskeskus.fi/sites/uusyrityskeskus.molentum.fi/files/perustamisopas_2011_uyk.pdf

Osuuspankki. 2012. Yrityksen investointilaskuri [viitattu 2.10.2012] Saatavissa:

<https://www.op.fi/op/yritysassiakkaat/rahoitus/yrityksen-investointilaskuri?id=73102&srcpl=8>

Perustayritys Fi Oy. 2012. Ohjeita aloittelevalle yrittäjälle [Viitattu 16.9.2012]

Saatavissa: <https://www.perustayritys.fi/>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. [viitattu 28.10.2012] Saatavissa:

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html

Suomen pääomasijoitus ry. 2012. Tietoa pääomasijoittamisesta [viitattu 31.8.2012] Saatavissa:

http://www.fvca.fi/yrittajalle/vertailu_muihin_rahoitusmuotoihin

Te-Keskus. 2012. Yrityshautomot [viitattu 12.9.2012] Saatavissa:

<http://www2.te-keskus.fi/new/pk-info/yrityshautomot.htm>

Tekes. 2011. Nuorten kasvuyritysten rahoitus [viitattu 20.9.2012] Saatavissa:

<http://www.tekes.fi/fi/community/Pk-yritykset/1032/Pk-yritykset/2319>

TEL-vakuutus ja työnantaja 2006. Tapiola [viitattu 23.11.2011]. Saatavissa:

http://www.tapiola.fi/NR/rdonlyres/34945294-BFED-4482-B9D8-FADFA2E7AFDF/0/TEL_kevyt_16s2.pdf

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2011. Yritystoiminnan ja yrittäjyyden edistäminen [viitattu 1.9.2012] Saatavissa:

http://www.rakennerahastot.fi/rakennerahastot/fi/01_rakennerahastotoiminta/02_eu_tukee/01_yritystoiminta/index.jsp

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2010. Yrittäminen [Viitattu 20.9.2012] Saatavissa:

http://www.mol.fi/mol/fi/04_yrittaminen/index.jsp

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2010. Yrittäjyyspalvelu [Viitattu 20.9.2012] Saata-

vissa: http://www.mol.fi/mol/fi/05_tyovoimatoimisto/index.jsp

Uusyrittyskeskukset Ry. 2011. Tietoa Uusyrittyskeskuksista [viitattu 24.11.2011].

Saatavissa: <http://www.uusyrittyskeskus.fi/tietoa-meist%C3%A4>

Uusyrittyskeskukset Ry. 2011. Starttiraha [viitattu 25.11.2011]. Saatavissa:

<http://www.uusyrittyskeskus.fi/starttiraha>

Vakuutusosakeyhtiö Garantia. 2012a. Yritysinfo [viitattu 1.9.2012] Saatavissa:

<http://www.garantia.fi/fi/yritysinfo>

Vakuutusosakeyhtiö Garantia. 2012b. Lainatakaukset [viitattu 1.9.2012]

<http://www.garantia.fi/fi/tuotteet/rahoitustakaukset/lainatakaus>

Yritys-Suomi. 2011a. Talouden hallinta [viitattu 25.11.2011] Saatavissa:

<http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/talouden-hallinta>,

Yritys-Suomi. 2011b. Kehittämisyhteistyöt [viitattu 25.11.2011] Saatavissa:

<http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/yrityksen-kehittamisavustus-kehittamistoimenpiteisiin>,

Yritys-Suomi. 2011c. Kehittämisyhteistyöt investointeihin [viitattu 25.11.2011]

Saatavissa: <http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/yrityksen-kehittamisavustus-investointeihin>,

Yritys-Suomi. 2011d. Palkkatuet [viitattu 25.11.2011] Saatavissa:

<http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/yrityksen-kehittamisavustus-pienen-yrityksen-palkka-ja-muihin-toimintamenoihin>,

Yritys-Suomi. 2011e. Kyläkauppatuki [viitattu 25.11.2011] Saatavissa:

<http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/kylakauppatuki>,

Yritys-Suomi. 2011f. Kuljetustuki [viitattu 25.11.2011] Saatavissa:

<http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/alueellinen-kuljetustuki>

Yritys-Suomi. 2012g. Yritystietoa [viitattu 20.9.2012] Saatavissa:

<http://www.yrityssuomi.fi/web/guest>

Suulliset lähteet

Laaksonen, J. 2012. Päijät-Hämeen Osuuspankki. Teemahaastattelu. 4.1.2012.

Mantila, P. 2011. Uusyrityskeskus. Päijät-Hämeen Osuuspankin järjestämä startti-ilta yrityksen perustamista suunnitteleville henkilöille. 14.11.2011.

Soppi, A. 2011. Finnvera Oyj. Päijät-Hämeen Osuuspankin järjestämä startti-ilta yrityksen perustamista suunnitteleville henkilöille. 14.11.2011.

Henkilökohtaiset tiedonannot

Kortelainen, M. 2012. Suomen Kotikomposti Oy. Henkilökohtainen tiedoksianto. (Tarkempi erittely liitteessä 1).

Kortelainen, T. 2011. Suomen Kotikomposti Oy. Henkilökohtainen tiedoksianto. (Tarkempi erittely liitteessä 1).

LIITTEET

Liite 1. Henkilökohtaiset tiedoksiannot Suomen Kotikompostin yrittäjiltä.

Nimi	Yhteydenottotapa	Aihe	PVM
Kortelainen Mika J.	Puhelimitse	Toimeksianto	30.11.2011a
Kortelainen Tuija	Sähköpostitse	Yritysesittely ja suunnitelmat	7.12.2011b
Kortelainen Tuija	Sähköpostitse	Rahoitustarpeen osa-alueet ja tavoitteet	30.12.2011c
Kortelainen Tuija	Puhelimitse	Toimenpiteet yrityksen ra- hoituksen liittyen	19.4.2012d
Kortelainen Mika J.	Puhelimitse	Yrityksen nykytilanne	27.9.2012e

Liite 2. Suomen Kotikomposti Oy:n laskelmataulukko.

		€/kk	€/kk	€/kk	
	as.	Liikevaihto	KIKU	MYKA	Ylläpitohlöt
Asiakkaita	50	1598,5	532	1067	0,25
Asiakkaita	100	3197	1063	2134	0,5
Asiakkaita	250	7992,5	2658	5335	1,25
Asiakkaita	500	15985	5315	10670	2,5
Asiakkaita	1000	31970	10630	21340	5
Asiakkaita	2500	79925	26575	53350	12,5
Asiakkaita	5000	159850	53150	106700	25

€/Vuosi	€/Vuosi	€/Vuosi	€/Vuosi	€/Vuosi	€/Vuosi
Liikevaiht	MYKA	palkkakulut	muut kulut	provisiot	"tulos"
19182	12804	6563	12000	2500	-8259
38364	25608	13125	12000	5000	-4517
95910	64020	32813	12000	12500	6708
191820	128040	65625	30000	25000	7415
383640	256080	131250	60000	50000	14830
959100	640200	328125	150000	125000	37075
1918200	1280400	656250	300000	250000	74150

Myyntiprovisio		
100 €/as.	Osuus/v.	
100		
5000	1667	
10000	3333	Lähtöraja
25000	8333	
50000	16667	Tavoiteraj
100000	33333	
250000	83333	
500000	166667	

Liite 3. Tavallisimmat rahoitusmuodot ja rahoittajat. (Mukaillen yrityksen perustajan opas 2011.)

	INVESTOINNIT	KÄYTTÖPÄÄOMA
AVUSTUKSET	•ELY-keskukset	•ELY-keskukset
LAINAT	•Finnvera Oyj •ELY-keskukset •Pankit	•Finnvera Oyj •ELY-keskukset •Pankit
TAKAUKSET	•Finnvera Oyj •Pankit	•Finnvera Oyj •Pankit
OSAKEPÄÄOMASIOITUKSET	•Finnvera Oyj •Pankit •Pääomasijoittajat	•Finnvera Oyj •Pankit •Pääomasijoittajat